

B. Správa o menovom vývoji SR

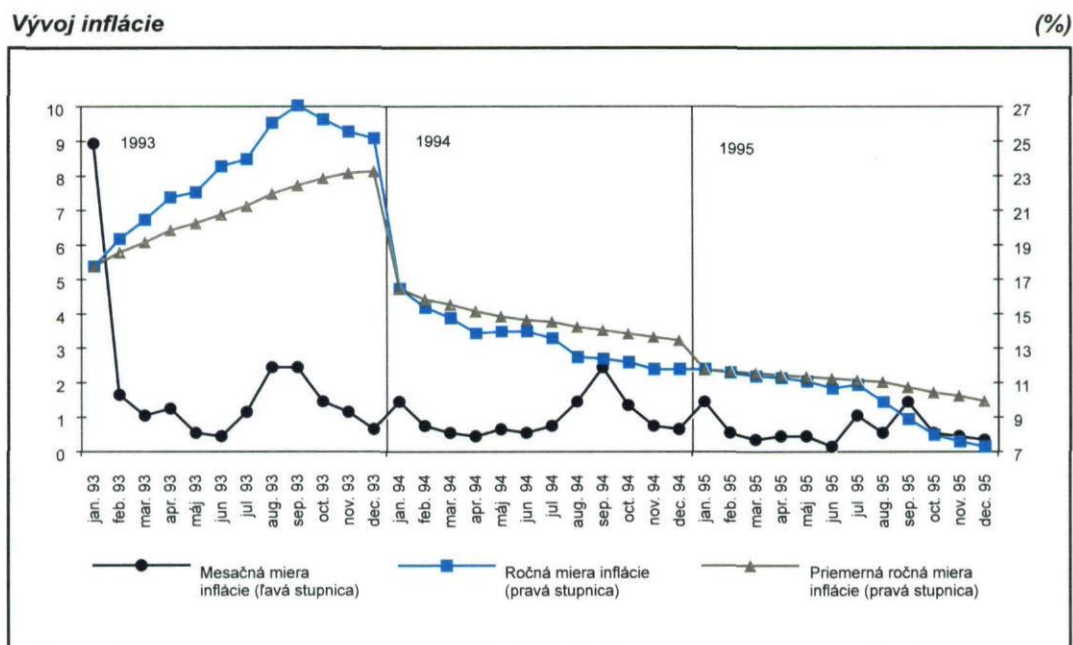
v roku 1995

1. MENOVÝ VÝVOJ

1.1. Vývoj inflácie

Miera inflácie, meraná indexom spotrebiteľských cien, dosiahla ku koncu roka 1995 7,2 %, čo bol priaznivejší výsledok v porovnaní s predpokladmi menového programu NBS - dosiahnuť v roku 1995 ročnú mieru inflácie v intervale 8-10 %. Na jej vývoj vplývali predovšetkým činitele pôsobiace v smere základnej inflácie a len v malej miere administratívne opatrenia a situácia v poľnohospodárstve, ktoré tak ako po minulé roky spôsobili najvyšší rast inflácie v mesiacoch január, júl a september.

Vývoj základnej inflácie, ovplyvnený existujúcimi trhovými mechanizmami transformujúcej sa ekonomiky, zaznamenal oproti predchádzajúcim rokom tendenciu poklesu. Zatiaľ čo v rokoch 1993 a 1994 možno základnú infláciu kvantifikovať v rozpätí 6-7 % ročne, t.j. 0,5-0,6 % mesačne, v roku 1995 jej ročná hodnota predstavovala približne 5,0 %, čo bolo 0,4-0,5 % mesačne.

Pozitívnym smerom na vývoj inflácie pôsobili najmä stabilita daňového systému, upustenie od niektorých opatrení v oblasti centrálne regulovaných cien, rozpočtová disciplína a tiež menová politika, sledujúca upevnenie stability meny.

Negatívne na tento vývoj pôsobili najmä:

- úprava garantovaných cien mlieka k 1.1. 1995 a zmeny maximálnych cien pohonných hmôt,
- zvyšovanie poplatkov obyvateľstva (poplatky v predškolských, školských, vzdelávacích a sociálnych zariadeniach, za ubytovanie v internátoch a za niektoré lekárske zákroky),
- výrobné havárie v celulózovo-papierenskom priemysle,
- úpravy cestovných taríf v MHD, železničnej a cestnej osobnej doprave, telekomunikáciách a káblovej televízii,
- zavedenie nového sadzovníka správnych poplatkov v zmysle zákona NR SR č. 145/1995 Z.z.,
- rast cien výrobcov a niektoré sezónne pohyby cien.

Ceny potravín, aj napriek ich sezónnemu nárastu v 3. štvrtroku, boli celkove stabilizujúcim faktorom vývoja spotrebiteľských cien a ich úroveň sa oproti decembru 1994 v porovnaní s ostatnými základnými súbormi spotrebného koša zvýšila najmenej (len o 5,3 %).

Ceny priemyselného tovaru vzrástli o 7,9 % a mali v priebehu roka klesajúcu tendenciu, kým ceny vo verejnom stravovaní a službách boli poznamenané výkyvmi vyplývajúcimi zo sezónnosti, resp. časovej realizácie opatrení (v službách).

Vývoj cien v základných súboroch spotrebného koša (%)

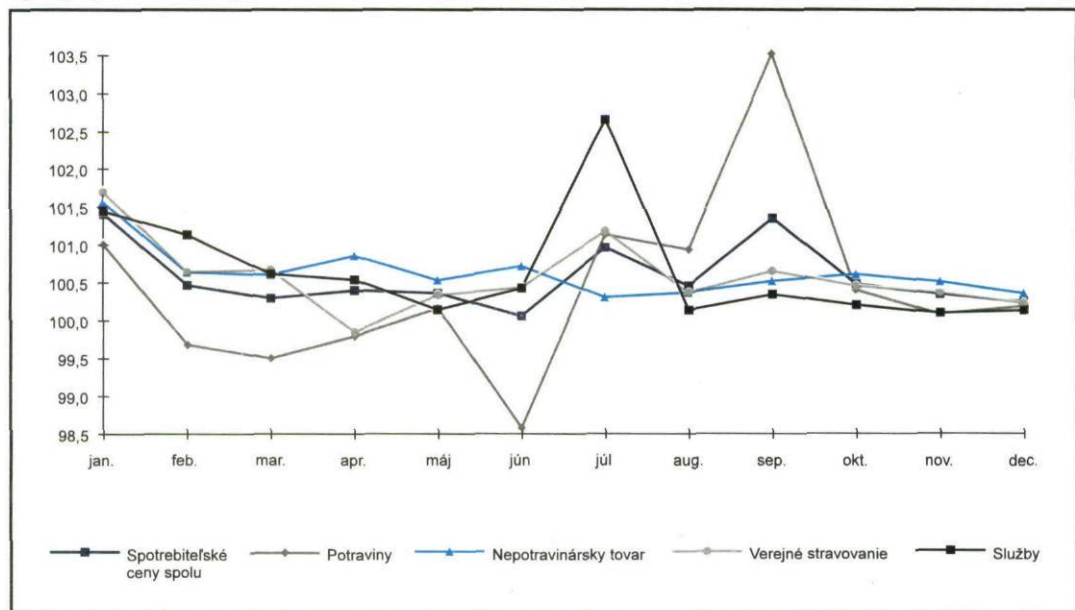
	rok 1995	1. štvrtrok	2. štvrtrok	3. štvrtrok	4. štvrtrok
Spolu	107,2	102,2	100,9	102,9	101,2
z toho					
- potraviny	105,3	100,3	98,6	105,8	100,7
- priemyselný tovar	107,9	102,8	102,1	101,2	101,5
- verejné stravovanie	107,4	103,1	100,8	102,3	101,2
- služby	108,1	103,2	101,0	103,1	100,4

Poznámka: Prepočet z mesačných údajov ŠU SR

Na vývoj cenovej úrovne v jednotlivých súboroch vplývali oproti decembru 1994 viaceré faktory. V potravinách to bol predovšetkým pokles cenovej hladiny mäsa a mäsových výrobkov (o 0,5 %) ako aj vajec a vaječných výrobkov (o 13,1 %). Vzrástli najmä ceny mlieka a mliečnych výrobkov o 6,9 %, mlynských, pekárenských a cestovinárskych výrobkov o 5,8 %, cukru a výrobkov na báze cukru o 16,9 % (kde nebola dostatočná priama reakcia subjektov, ktoré majú vyrovnávať sezónne výkyvy a nerovnováhy na poľnohospodárskom trhu) a nealkoholických nápojov o 12,9 %.

Z cien priemyselného tovaru sa zvýšili hlavne ceny textilného tovaru (7,4 %), obuvi (8,5 %), potrieb pre domácnosť (6,6 %) a kultúrnych potrieb (13,7 %).

Vývoj spotrebiteľských cien v základných súboroch v roku 1995 (index predch. obd. = 100)

Vo verejnom stravovaní vzrástli najmä ceny jedál (8,2 %) a nápojov (7,2 %), v službách ceny dopravy a spojov (16,6 %), rekreácie, ceny zdravotníckej a sociálnej starostlivosti (16,0 %), vzdelávania, kultúry, zábavy a športu (15,0 %) a ceny osobných služieb (9,6 %).

Ceny priemyselných výrobcov sa zvýšili v roku 1995 o 7,1 % (v priemyselnej výrobe - bez ťažby nerastných surovín a výroby a rozvodu elektriny, plynu a vody -

o 7,2 %), čo zodpovedalo rastu spotrebiteľských cien. Vo vývoji cien výrobcov sa prejavovala časová nepravidelnosť a odvetvová diferencovanosť. Najviac vzrástli ceny vo výrobe celulózy, papiera a výrobkov z nich (o 27,2 %) a vo výrobe dopravných zariadení (o 34,4 %). Vo výrobe potravín a nápojov bola úroveň cien vyššia o 2,3 %, v spracovaní tabaku o 4,2 %, v textilnej výrobe o 2,8 %, vo výrobe nábytku o 5,3 %, v spracovaní dreva a výrobe výrobkov z dreva o 9,1 %. Pokles cenovej úrovne bol v odevnej výrobe o 2,7 %.

Ceny stavebných prác sa zvýšili o 14,6 %, stavebných materiálov o 12,3 % a v ťažbe dreva o 19,5 %. Ceny poľnohospodárskych výrobkov boli koncom roka nižšie o 4,5 %, z toho ceny výrobkov rastlinného pôvodu vyššie o 9,1 % a živočíšneho pôvodu nižšie o 5,5 %.

1.2. Vývoj celkových devízových rezerv NBS v roku 1995

Celkové devízové rezervy Národnej banky Slovenska boli v priebehu roka 1995 ovplyvňované viacerými faktormi. Rozhodujúcim faktorom pozitívne ovplyvňujúcim oblasť príjmov boli inkasá z Českej republiky. V oblasti výdavkov sa odrazili splátky dlhovej služby štátu.

Devízové rezervy NBS ku koncu roka 1995 dosiahli 3 418,4 mil. USD. Oproti stavu k ultimu decembra 1994 vzrástli o 1 673,4 mil. USD.

Vývoj celkových devízových rezerv NBS

	Zlato */	Držba SDR	Devízové prostriedky	Celkové rezervy
január	54,5	82,6	1 603,4	1 740,5
február	54,5	68,0	1 690,7	1 813,2
marec	54,5	64,4	1 850,0	1 968,9
apríl	54,5	33,0	1 934,1	2 021,6
máj	54,5	18,8	2 112,6	2 185,9
jún	54,5	12,8	2 554,4	2 621,7
júl	54,5	0,6	2 575,2	2 630,3
august	54,5	2,7	2 650,9	2 708,1
september	54,5	26,4	2 732,4	2 813,3
október	54,5	19,2	2 799,5	2 873,2
november	54,5	5,7	2 985,9	3 046,1
december	54,5	58,0	3 305,9	3 418,4

*/ Hodnota zlata = 42,22 USD/oz

Pozitívny vplyv na vývoj devízových rezerv v roku 1995 mali:

- inkasá z Českej republiky za prekročenie hraničného úveru na clearingovom účte a splatenie 3/4 hraničného úveru spolu vo výške 1 034 mil. USD (44 % celkových príjmov),
- aktívne saldo devízového fixingu NBS vo výške 959,3 mil. USD (41 % celkových príjmov),
- ostatné príjmy NBS vo výške 109 mil. USD (úroky z depozit, kupóny z cenných papierov atď.),
- čerpanie pôžičiek od medzinárodných finančných inštitúcií vo výške 84,6 mil. USD (Svetová banka, EXIM Bank of Japan),
- splácanie vládnych aktív, výnosy z predaja vládnych aktív a rektifikácie istiny v bloku CDZ v objeme 56,3 mil. USD,
- prijaté úroky a poplatky od MMF vo výške 5,5 mil. USD.

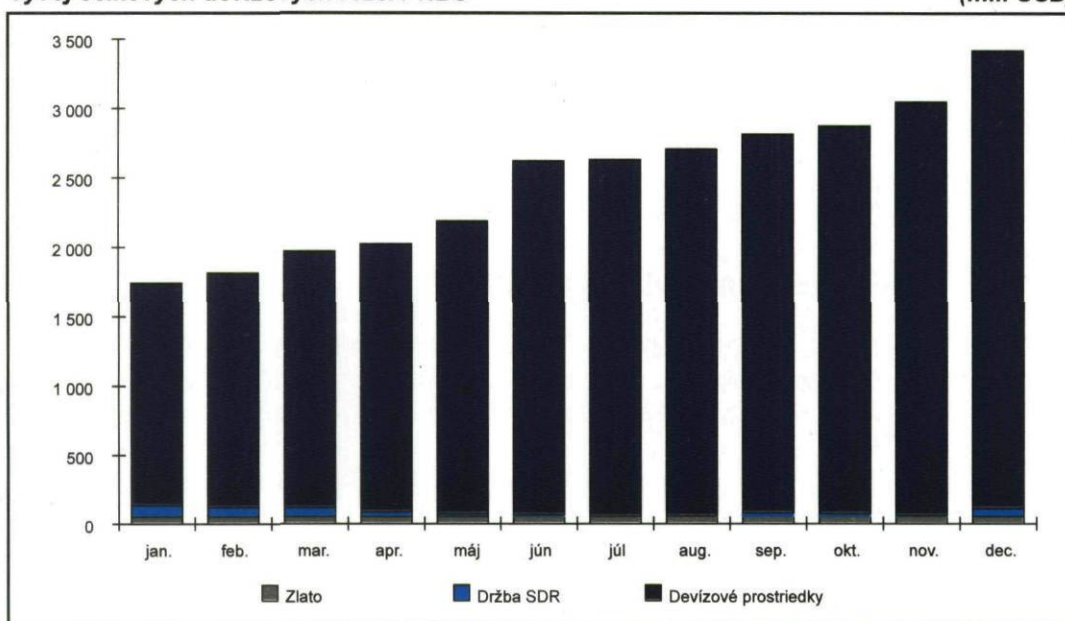
Negatívne na vývoj devízových rezerv v tomto období pôsobili:

- splátky dlhovej služby štátu vo výške 369,7 mil. USD (40 % celkových výdavkov), z čoho 279,8 mil. USD boli platby v oblasti CDZ (istina + úroky),
- splátky istiny úverov prijatých od MMF v objeme 201 mil. USD,
- splátky úrokov a poplatkov MMF vo výške 32,2 mil. USD,
- ostatné výdaje NBS vo výške 22,3 mil. USD.

Devízové rezervy NBS k ultimu roka 1995 pokrývali 4-násobok priemerného mesačného dovozu tovarov a služieb Slovenskej republiky v roku 1995, kým ku koncu roka 1994 to bol 2,5-násobok.

Vývoj celkových devízových rezerv NBS

(mil. USD)

Hodnota zlata = 42,22 USD/oz

Kategóriu rezervy komerčných bánk môžeme vymedziť ako krátkodobé devízové aktíva komerčných bánk voči nerezidentom. Stav týchto aktív na začiatku roka 1995 bol 1 348 mil. USD. K 31. decembru 1995 mali komerčné banky devízové rezervy v objeme 1 615,6 mil. USD, čo znamenalo, že v priebehu roka 1995 vzrástli o 267,6 mil. USD.

Stav rezerv celého bankového sektora vrátane NBS bol k začiatku roka 3 093 mil. USD, ku koncu roka 5 034 mil. USD. Hodnota relatívneho koeficientu devízovej pozície za celý bankový sektor, vyjadreného ako podiel celkových devízových aktív a celkových devízových pasív vzrástla z 1,12 na začiatku roka na 1,76 ku koncu roka 1995.

1.3. Peňažná zásoba

Peňažná zásoba meraná agregátom M2 (v bežnom devízovom kurze) vzrástla počas dvanástich mesiacov roka 1995 o 62,5 mld. Sk (21,2 %) a k 31. decembru 1995 dosiahla 357,2 mld. Sk.

Rast peňažnej zásoby v jednotlivých štvrtrokoch nebol rovnomerný. V prvom štvrtroku 1995 peňažná zásoba poklesla najmä v dôsledku januárového zníženia neterminovaných vkladov podnikov, kým v marci bol pokles agregátu M2 napriek plneniu daňových povinností len nepatrný. V ďalších štvrtrokoch 1995 mal vývoj peňažnej zásoby vzostupnú tendenciu a už v apríli agregát M2 prekročil úroveň východiska roka. V poslednom mesiaci roka bol medzimesačný prírastok najvyšší predovšetkým z dôvodu pripisovania úrokov. Rozdielny bol vývoj subagregátov peniaze M1 a kvázipeniaze. Subagregát kvázipeniaze bol charakterizovaný s výnimkou septembra stabilným prorastovým trendom, kým peniaze M1 zaznamenali kolísavejší vývoj.

Obeživo mimo bánk malo v priebehu roka s výnimkou niekoľkých nepatrných poklesov rastúcu tendenciu, pričom jeho vývoj ovplyvňovali sezónne faktory ako veľkonočné a vianočné sviatky a tiež letná dovolenková sezóna.

Peňažná zásoba v roku 1995
(mld. Sk)

	Stav					Štvrťročné zmeny				Ročná zmena	Index
	1.1.	31.3.	30.6.	30.9.	31.12.	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	31.12.95 -1.1.95	31.12.95 /1.1.95
Peňažná zásoba M2	294,7	292,0	303,3	318,1	357,2	-2,7	11,3	14,8	39,1	62,5	121,2
Peniaze M1	123,2	114,6	121,2	130,7	148,4	-8,6	6,6	9,5	17,7	25,2	120,5
Obeživo ^{1/}	28,1	28,2	30,3	32,0	34,5	0,1	2,1	1,7	2,5	6,4	122,8
Neterminované vklady ^{2/}	95,1	86,4	90,9	98,7	113,9	-8,7	4,5	7,8	15,2	18,8	119,8
- obyvateľstvo	31,5	32,1	33,6	34,8	37,4	0,6	1,5	1,2	2,6	5,9	118,7
- podniky	62,0	51,8	55,5	62,1	75,0	-10,2	3,7	6,6	12,9	13,0	121,0
- poisťovne	1,6	2,5	1,8	1,8	1,5	0,9	-0,7	0	-0,3	-0,1	93,8
Kvázipeniaze	171,5	177,4	182,1	187,4	208,8	5,9	4,7	5,3	21,4	37,3	121,7
Terminované vklady ^{2/}	133,1	138,3	142,5	147,1	169,1	5,2	4,2	4,6	22,8	36,0	127,0
- obyvateľstvo	98,0	101,8	105,4	108,6	125,7	3,8	3,6	3,2	17,1	27,7	128,3
- podniky	20,3	21,7	21,6	22,7	27,7	1,4	-0,1	1,1	5,0	7,4	136,5
- poisťovne	14,8	14,8	15,5	15,8	15,7	0	0,7	0,3	-0,1	0,9	106,1
Vklady v cudzej mene ^{3/}	38,4	39,1	39,6	40,3	39,7	0,7	0,5	0,7	-0,6	1,3	103,4
- obyvateľstvo	32,3	33,8	34,7	35,3	35,4	1,5	0,9	0,6	0,1	3,1	109,6
- podniky	6,1	5,3	4,9	5,0	4,3	-0,8	-0,4	0,1	-0,7	-1,8	70,5

1/ Po odpočítaní hotovosti v pokladniciach bánk

2/ Bez mimorozpočtových prostriedkov vládneho sektora a FNM

3/ Len vklady rezidentov prepočítané bežným kurzom

Neterminované vklady vzrástli v priebehu roka 1995 o 18,8 mld. Sk. Ovplyvňovali ich najmä neterminované vklady podnikovej sféry, ktoré majú na ich štruktúre rozhodujúci podiel. V celom analyzovanom období prevažoval rastový trend, ktorý sa najvýraznejšie prejavil v poslednom mesiaci roka najmä v dôsledku vyššej úverovej aktivity obchodných bánk. Neterminované vklady obyvateľstva v priebehu celého roka medzimesačne rástli (s výnimkou marca). Vklady poisťovní v rovnakom období vykazovali kolísavý vývoj, ktorý však peňažnú zásobu významnejšie neovplyvnil.

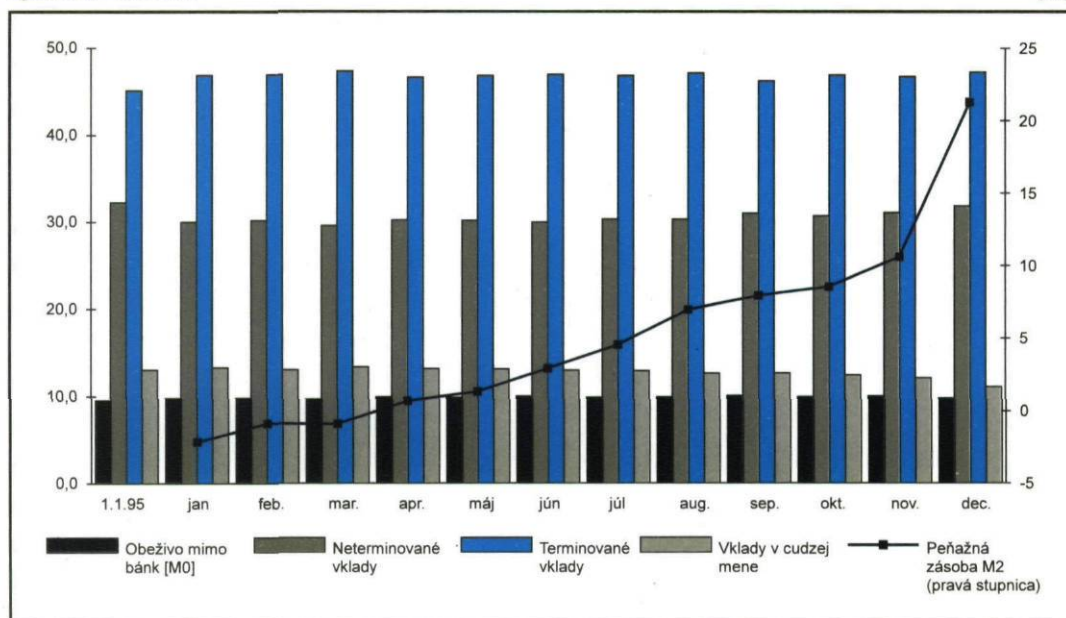
Terminované vklady vzrástli v roku 1995 o 36,0 mld. Sk a s výnimkou septembra vykazovali kladné medzimesačné prírastky. Ich prorastový trend bol zrejmý najmä v priebehu 1. štvrťroka, keď terminované vklady rástli napriek absolútnemu poklesu peňažnej zásoby M2. Vývojové tendencie terminovaných vkladov tak podnikov ako aj obyvateľstva poukazujú na využívanie úrokového diferenciálu medzi neterminovanými a terminovanými vkladmi. Ďalším faktorom, ktorý ovplyvnil rýchlejší rast terminovaných vkladov, bola aj ekonomizácia držby likvidných prostriedkov najmä v podnikovej sfére. V neposlednom rade tento vývoj ovplyvňoval rast hospodárskej aktivity a tým aj výška príjmov jednotlivých sektorov.

V rámci časovej štruktúry terminovaných vkladov podnikov došlo v priebehu roka k posilneniu váhy strednodobých a dlhodobých vkladov na úkor vkladov krátkodobých. Váha strednodobých vkladov podnikov vzrástla zo 7,5 % na 13,5 % a najvyšší podiel v tejto skupine vkladov mali vklady do dvoch rokov. Terminované vklady obyvateľstva v priebehu celého sledovaného obdobia nezaznamenali medzimesačný pokles a najvyšší prírastok dosiahli v decembri, najmä v dôsledku pripísania úrokov. V ich časovej štruktúre došlo v priebehu roka k posilneniu váhy dlhodobých vkladov, čo bolo výrazne ovplyvnené zmenou metodiky vykazovania vkladov stavebného sporenia vo februári, ktoré boli dovtedy zaradené do vkladov strednodobých. Mierne poklesla aj váha krátkodobých vkladov. Vklady poisťovní v priebehu roka vykazovali len nepatrné zmeny.

Vklady v cudzej mene v priebehu roka 1995 mierne vzrástli o 1,3 mld. Sk a v jednotlivých mesiacoch nevykazovali žiadne výrazné zmeny. Na ich náraste sa podieľali výhradne vklady obyvateľstva, kým vklady podnikovej sféry poklesli.

Váhy jednotlivých komponentov peňažnej zásoby M2 a zmena peňažnej zásoby oproti východisku roka

(%)

V štruktúre peňažnej zásoby nedošlo v priebehu roka k výraznejším zmenám váh jej jednotlivých subagregátov peňazí M1 a kvázipeňazí. V porovnaní východiska roka s jeho ultimom nastala výraznejšia zmena štruktúry medzi jednotlivými zložkami kvázipeňazí. Posilnila sa váha terminovaných vkladov a poklesla váha vkladov v cudzej mene. Dokumentuje to výraznejšiu orientáciu ekonomických subjektov na korunové vklady, čo potvrdzuje rastúcu dôveru v domácu menu. V jednotlivých štvrtrokoch však nebola štruktúra stála a menila sa v súlade so sezónnymi vplyvmi daňových termínov, letnou dovolenkou sezónou a pripisovaním ročných úrokov.

Štruktúra peňažnej zásoby M2

(%)

	1.1.1995	31.3.1995	30.6.1995	30.9.1995	31.12.1995
Peňažná zásoba [M2]	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Peniaze [M1]	41,8	39,2	40,0	41,1	41,6
Obeživo mimo bánk [M0]	9,5	9,7	10,0	10,1	9,7
Neterminované vklady	32,3	29,6	30,0	31,0	31,9
Kvázipeňaze [QM]	58,2	60,8	60,0	58,9	58,4
Terminované vklady	45,2	47,4	47,0	46,2	47,3
Vklady v cudzej mene	13,0	13,4	13,0	12,7	11,1

1.4. Celkové úverové aktivity

Vývoj úverov v roku 1995 charakterizovali

- vysoký prírastok korunových úverov, z ktorého značnú časť predstavovali pripísané úroky z nesplácaných úverov,
- spomaľovanie medzimesačných prírastkov úverov v cudzej mene,
- výrazný rast podielu súkromného sektora na celkových korunových úveroch, ktorý v júni 1995 presiahol podiel 50 % a koncom roka dosiahol 57,2 %,
- rozhodujúci podiel krátkodobých čerpaných úverov na celkových novoposkytnutých úveroch, avšak s tendenciou ich postupného znižovania z 89,6 % v januári na 75,5 % v decembri,
- tendencia poklesu objemu úverov na investície,
- výrazné zvýšenie štandardných pohľadávok s výhradou a klasifikovaných pohľadávok, predovšetkým v dôsledku preklasifikovania úverov na základe Opatrenia č. 3 NBS o Pravidlách hodnotenia pohľadávok a podsúvahových záväzkov bánk podľa rizík v nich obsiahnutých a pre tvorbu zdrojov na krytie týchto strát.

Vývoj úverov v Sk a cudzej mene v roku 1995 po januárovom poklese zaznamenal významný rast najmä v období júl až október a v decembri. Celkový rast úverov o 37,3 mld. Sk (13,7 %) čiastočne ovplyvnilo pripísanie úrokov z nesplácaných úverov po uplatnení novej metodiky klasifikácie úverov. Na prírastku celkových úverov sa korunové úvery podieľali 80,0 %, zatiaľ čo úvery v cudzej mene 20,0 %.

Výrazný podiel z celkového prírastku korunových úverov (89,3 %) predstavoval prírastok úverov poskytnutých podnikateľskej sfére nefinančných organizácií. Objem úverov pre drobných podnikateľov bol nízky a počas celého roka stagnoval, čo bolo ovplyvnené aj požiadavkou vysokého zabezpečenia úverov zo strany obchodných bánk. Významne sa menila sektorová štruktúra a podiel súkromného sektora vzrástol zo 44,4 % na začiatku roka na 57,4 % koncom decembra. Podiel verejného sektora klesol zo 44,7 % na 32,3 % najmä v dôsledku privatizácie a obmedzeného úverovania (novoposkytnuté úvery verejnému sektoru predstavovali 39,8 mld. Sk, zatiaľ čo splátky úverov 62,2 mld. Sk).

Príznačnou tendenciou pre vývoj úverov počas celého roka 1995, s výnimkou decembra (obdobie pripisovania úrokov), bol neustále klesajúci stav pôžičiek obyvateľstvu. Pokles od začiatku roka predstavoval mesačne priemerne 0,2 mld. Sk z dôvodu relatívne vysokých úrokových mier novoposkytovaných pôžičiek, ktoré sa v priemere udržiavali na úrovni 15 % (krátkodobé pôžičky až 19 %).

Vývoj úverov v Ska cudzej mene

	1.1.1995		30.6.1995		31.12.1995	
	mld. Sk	podiel v %	mld. Sk	podiel v %	mld. Sk	podiel v %
Úvery v Sk a cudzej mene v tom	273,5	100,0	288,6	100,0	310,8	100,0
krátkodobé	104,1	38,1	116,5	40,4	117,0	37,6
stredno- a dlhodobé	169,4	61,9	172,1	59,6	193,8	62,4

Časovú štruktúru úhrnných úverov charakterizovali nerovnomerný vývoj podielu krátkodobých úverov, stabilný podiel strednodobých a znižovanie podielu dlhodobých úverov. Relatívne vysoký podiel dlhodobých úverov bol ovplyvnený ich vysokým východiskovým stavom, kde prevládali úvery z minulosti poskytnuté na komplexnú bytovú výstavbu (KBV) a veľké investičné akcie.

Z celkového prírastku úverov v Sk a cudzej mene jednu tretinu predstavovali úvery krátkodobé (34,6 %), ostávajúca časť (65,4 %) boli úvery stredno- a dlhodobé. Podiel na celkovom prírastku bol rozdielny, pokiaľ ide o korunové úvery (krátkodobé sa podieľali 25,8 %) a v cudzej mene (krátkodobé sa podieľali 8,8 %).

V odvetvovej štruktúre výrazné zmeny nastali najmä v dôsledku významného zvýšenia objemu úverov smerujúcich do odvetví obchodu, obytu, pohostinstva a ubytovania o 14,5 mld. Sk, čo súviselo jednak s veľkým rozvojom daného odvetvia, ale aj so zmenou vlastníckych foriem, v dôsledku čoho vznikali nové subjekty podnikania. Z odvetví výrobného charakteru významný rast úverov bol v potravinárskom priemysle o 3,1 mld. Sk, ale najmä v hutníctve a strojárstve, kde došlo k zvýšeniu o 8,1 mld. Sk, pričom tieto prostriedky smerovali na rekonštrukciu firiem a ich technologických procesov.

Z celkového objemu čerpaných úverov v roku 1995 do súkromného podnikateľského sektora smerovalo 53,3 %. Z hľadiska časovej viazanosti išlo najmä o krátkodobé úvery (podiel 71 až 90 % z celkového objemu čerpaných úverov), ktoré nemohli výrazne podporiť rozvojové programy jednotlivých odvetví a slúžili najmä na pokrytie bežných prevádzkových potrieb podnikateľských subjektov.

Úvery v cudzej mene sa v 1. polroku 1995 vyvíjali značne nerovnomerne, avšak v 2. polroku bol ich vývoj vcelku dynamický a rovnomerný. Celkový objem k ultimu decembra 1995 bol 22,7 mld. Sk, podiel na celkových úveroch sa v priebehu roka zvýšil z 5,6 % na 7,3 %. Celoročný prírastok bol 7,4 mld. Sk.

1.5. Vývoj úrokových mier

Vývoj úrokových mier v roku 1995 bol poznamenaný priaznivou makroekonomickou situáciou SR, predovšetkým vývojom inflácie a v dôsledku toho i postupným znižovaním diskontnej sadzby v marci a októbri. Toto zníženie nepriamo ovplyvnilo výšku úrokových mier z úverov a vkladov. Prejavilo sa to najmä na znížení vyhlasovaných základných úrokových mier pre rôzne kategórie klientov obchodných bánk (v apríli a máji zníženie celkovo o 1,5 až 3,5 bodu a v novembri a decembri o 2,5 bodu). Skutočná úroková miera sa zmenila v menšej miere, nakoľko ju ovplyvňovalo viacero ďalších faktorov - akými sú podiel úverov a vkladov podľa časovej viazanosti, pri úveroch taktiež štruktúra klientov, ďalej ich účelová štruktúra. Celkovo sa prejavoval nedostatok strednodobých a dlhodobých zdrojov a prebytok krátkodobých zdrojov (aj napriek čiastočne sa meniacej časovej štruktúre vkladov).

Priemerné úrokové miery z úverov obchodných bánk

(%)

	1995											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. ZO STAVU ÚVEROV SPOLU ^{3/}	16,05	16,04	16,00	15,94	15,83	15,78	15,73	15,75	15,77	15,15	14,90	14,78
A) Podľa sektorov												
z toho												
- verejný sektor	17,07	17,29	17,07	17,05	16,91	16,80	16,81	16,87	16,95	15,79	15,54	15,52
- súkromný sektor (vrátane družstiev)	16,56	16,36	16,50	16,45	16,34	16,39	16,33	16,30	16,28	15,91	15,65	15,59
- obyvateľstvo	5,49	5,13	5,39	5,18	5,22	5,17	5,17	5,21	5,25	5,08	5,01	5,06
B) Podľa časového hľadiska												
v tom:												
- krátkodobé	18,71	18,87	18,81	18,39	18,03	17,88	17,62	17,60	17,46	16,72	16,43	16,17
- strednodobé	18,82	18,68	18,69	18,65	18,63	18,40	18,34	18,21	18,20	17,98	17,77	17,77
- dlhodobé	12,85	12,75	12,71	12,80	12,83	12,81	12,89	12,89	13,15	12,44	12,20	12,12
2. Z ČERPANÝCH ÚVEROV SPOLU	19,59	18,49	17,92	16,45	16,44	15,97	15,94	16,25	15,48	14,67	14,91	14,04
A) Podľa sektorov												
z toho:												
- verejný sektor	19,73	19,39	18,56	18,40	17,63	17,80	17,47	16,69	16,58	15,47	17,37	14,23
- súkromný sektor (vrátane družstiev)	19,51	18,80	18,22	16,50	16,62	16,34	16,24	17,21	16,02	16,35	16,01	14,89
- obyvateľstvo	15,43	14,98	18,54	16,83	17,40	10,43	16,42	16,41	11,28	15,49	16,12	15,44
B) Podľa časového hľadiska												
v tom:												
- krátkodobé	19,77	18,91	18,17	16,42	16,24	15,83	15,58	15,83	15,18	14,20	14,35	13,68
- strednodobé	19,12	19,30	18,93	17,23	17,81	17,17	17,91	17,44	16,65	16,15	16,83	16,17
- dlhodobé	16,79	13,46	13,40	14,71	16,45	15,14	16,75	17,06	15,85	15,36	16,19	14,37
C) Priemerné sadzby do 3 % ^{1/}	1,00	0,98	0,42	0,58	1,02	0,45	1,12	1,05	0,92	1,04	0,97	0,57
Podľa časového hľadiska												
v tom:												
- krátkodobé	1,00	1,00	0,12	0,49	1,00	0,24	1,00	1,00	1,00	1,00	0,97	0,52
- strednodobé	0,05	0,92	1,02	0,97	1,01	0,06	1,04	1,00	0,46	1,05	0,94	0,08
- dlhodobé	1,18	0,95	1,05	0,82	1,14	1,11	1,33	1,22	1,04	1,43	1,01	1,05
D) Priemerné sadzby nad 3 % ^{2/}	19,73	18,97	18,25	17,15	16,76	16,59	16,08	16,46	16,17	15,04	15,60	14,55
Podľa časového hľadiska												
v tom:												
- krátkodobé	19,83	19,23	18,23	17,08	16,51	16,14	15,67	16,08	15,64	14,65	15,17	14,09
- strednodobé	19,45	19,37	19,33	17,43	18,35	18,55	18,03	17,45	17,65	16,17	16,86	16,75
- dlhodobé	17,73	15,09	19,04	17,32	17,07	16,97	17,39	17,24	17,31	15,76	16,88	15,99

1/ Dlhodobé úvery z predchádzajúcich rokov na KBV, výstavbu jadrových elektrární, výstavbu rodinných domov, obstaranie bytu, jeho vybavenie a pod.

2/ Aktualizované úrokové sadzby v závislosti od zmeny diskontnej sadzby, resp. base rate + odchýlky

3/ Bez úverov za úrokovú sadzbu 0 %

Priemerná úroková miera zo stavu úverov sa znížila zo 16,05 % v januári na 14,78 % v decembri (o 1,27 bodu), pričom k významnému medzimesačnému zníženiu došlo v máji a v novembri, k čomu dalo podnet práve zníženie diskontnej sadzby NBS. Najväčšie zníženie bolo pri krátkodobých úveroch o 2,54 bodu na 16,17%, ďalej pri strednodobých úveroch o 1,05 bodu na 17,77 % a najnižšie pri dlhodobých úveroch o 0,73 bodu na 12,12 %.

Celkovú úrokovú politiku obchodných bánk výstižnejšie charakterizovala úroveň úrokových mier z čerpaných úverov, ktoré nezahrňovali sociálne pôžičky a administratívne určené druhy úverov z minulosti, pre ktoré boli úrokové miery pevne určené. Výrazné zníženie priemernej úrokovej miery z čerpaných úverov o 5,55 bodu z 19,59 % na 14,04 % bolo v priebehu roka ovplyvnené znížením diskontnej sadzby NBS, ako i prebytkom krátkodobých zdrojov. Úroková miera z krátkodobých úverov poklesla z 19,77 % v januári na 13,68 % v decembri, t.j. o 6,09 bodu. Vzhľadom na nedostatok zdrojov a previs dopytu nad ponukou sa celková priemerná úroková miera znížila pri strednodobých úveroch iba o 2,95 bodu na 16,17 % a pri dlhodobých úveroch o 2,42 bodu na 14,37 %. Zníženie sa výraznejšie prejavilo najmä v apríli, novembri a decembri.

Rovnaký prístup bol i v oblasti úrokových mier z vkladov, keď k ich významnému zníženiu dochádzalo najmä pri vkladoch do 2 rokov.

Priemerné úrokové miery z korunových vkladov

(%)

	1995											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vklady celkom	9,80	9,48	9,77	9,04	8,86	9,15	8,99	8,92	8,82	8,80	8,20	8,23
z toho												
neterminované	3,67	3,53	3,82	3,16	3,09	3,38	3,38	3,37	3,34	3,34	3,29	3,40
terminované	13,67	13,54	13,65	13,19	12,88	12,88	12,83	12,73	12,68	12,60	11,20	10,98
- do 7 dní	9,12	8,90	5,78	5,54	7,04	7,00	7,01	6,78	5,65	6,20	6,69	6,29
- do 1 mesiaca	7,43	8,05	6,87	9,04	6,99	7,73	7,60	7,24	7,07	6,86	6,65	6,30
- do 3 mesiacov	8,20	8,84	7,77	9,86	9,09	9,27	9,07	8,85	8,93	8,80	8,78	8,59
- do 6 mesiacov	7,71	7,00	8,38	12,37	11,66	11,00	10,64	9,29	9,18	8,98	8,96	9,90
- do 9 mesiacov	9,48	10,25	10,45	4,61	4,70	4,81	5,08	5,68	5,25	5,03	4,34	10,29
- do 1 roka	12,74	12,99	12,77	13,41	13,74	13,68	13,55	13,38	13,37	13,31	11,54	11,46
- do 18 mesiacov	15,95	16,03	15,89	11,63	13,75	13,55	13,89	13,93	13,82	13,74	13,48	13,02
- do 2 rokov	-	-	-	15,81	15,67	16,16	15,98	16,00	15,95	15,72	12,62	12,53
- do 3 rokov	16,41	9,66	15,70	15,73	15,86	15,80	15,41	15,41	15,40	14,44	14,35	14,26
- do 4 rokov	13,48	14,42	14,40	15,05	15,54	15,50	15,50	15,50	15,51	14,98	14,97	14,78
- do 5 rokov	16,02	17,59	17,38	18,35	18,33	18,75	18,71	18,70	18,71	18,67	18,65	18,91
- nad 5 rokov	5,81	3,60	3,53	3,87	3,43	3,77	3,75	3,72	3,82	3,74	3,70	3,07

Poznámka: Výpočet podľa V (NBS) 11-12

Vzhľadom na celkovú hladinu úrokových mier došlo k oveľa vyššiemu poklesu úrokových mier z terminovaných vkladov (o 2,69 bodu), ako z vkladov neterminovaných (o 0,27 bodu).

Z terminovaných vkladov významné zníženie zaznamenali úrokové miery

- vkladov do 7 dní o 2,83 bodu
- vkladov do 1 mesiaca o 1,13 bodu
- vkladov do 1 roka o 1,28 bodu
- vkladov do 18 mesiacov o 2,93 bodu
- vkladov do 3 rokov o 2,15 bodu.

V dôsledku vývoja priemernej úrokovej miery z ročných vkladov a priemernej miery inflácie bola reálna úroková miera počas celého roka 1995 pozitívna a postupne sa zvyšovala z januárových 1,08 % na októbrových 2,91 %, avšak v novembri poklesla na 1,34 % v dôsledku zníženia úrokovej miery z ročných vkladov. V decembri sa reálna úroková miera mierne zvýšila na 1,56 %.

Nominálna úroková marža mala najnižšiu hodnotu 6,23 bodu v marci a najvyššiu 7,07 bodu v máji. Koncom decembra hrubá marža bola 6,55 bodu. Úroková marža bola vypočítaná ako rozdiel priemernej úrokovej miery zo stavu úverov a priemernej úrokovej miery z korunových vkladov. Reálna marža však bola podstatne nižšia v dôsledku vysokého objemu nesplácaných úrokov z klasifikovaných aktív, ako aj metodiky účtovania a zdaňovania výnosov bánk.

1.6. Rozpočtové hospodárenie a vnútorná zadlženosť vlády

Rozpočtové hospodárenie Slovenskej republiky v roku 1995 sa realizovalo v dvoch odlišných režimoch. V priebehu prvých troch mesiacov sa uplatňovalo rozpočtové provizorium. Pre toto obdobie sa stanovili výdavky štátneho rozpočtu vo výške 37,9 mld. Sk a zabezpečovali sa nimi najnevyhnutnejšie potreby kapitol v neinvestičných a investičných výdavkoch, ako aj v príspevkoch a dotáciách vo výrobnej a nevýrobnej sfére. Príjmy sa stanovili len pre rozpočtové a príspevkové organizácie.

Štátny rozpočet Slovenskej republiky na rok 1995 bol schválený zákonom Národnej rady SR č. 58/1995 Z.z. zo dňa 7.3.1995, pričom vychádzal z nasledovných makroekonomických východísk:

- rast HDP v stálych cenách o 5 %,
- miera inflácie 9 %,
- miera nezamestnanosti 14 %.

Celkové príjmy štátneho rozpočtu sa stanovili na 146,4 mld. Sk, celkové výdavky na 167,4 mld. Sk a schodok štátneho rozpočtu sa určil na 21 mld. Sk.

V priebehu roka sa striedali obdobia relatívnej stabilizácie rozpočtového deficitu s obdobiami jeho prehľbovania. Najpriaznivejší vývoj rozpočtového hospodárenia z hľadiska bilancie štátneho rozpočtu sa zaznamenal v júni (bez hodnotenia mesiacov rozpočtového provizória), keď bol relatívny súlad vo vývoji príjmov a výdavkov (prebytok ŠR predstavoval k ultimu mesiaca 97 mil. Sk). Menej priaznivý vývoj nastal v mesiacoch máj (deficit 6 mld. Sk), november (deficit 7,8 mld. Sk) a december (deficit 8,3 mld. Sk). Uvedený vývoj štátneho rozpočtu do značnej miery ovplyvňoval vývoj salda clearingového zúčtovania platobného styku medzi Slovenskou a Českou republikou (do zrušenia Platobnej dohody, t.j. do 30.9.1995).

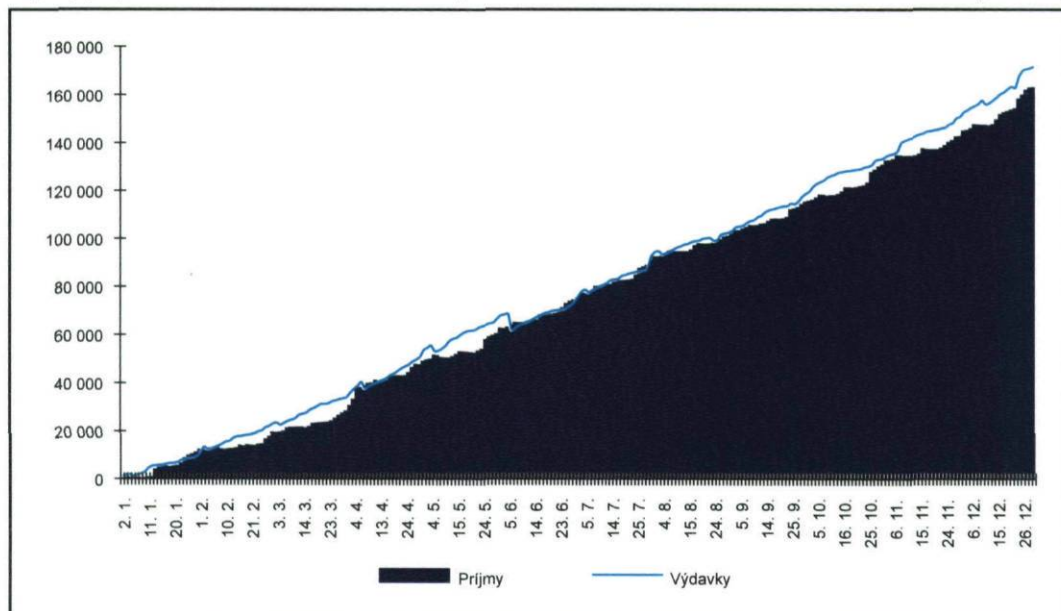
Celkové rozpočtové príjmy za rok 1995 dosiahli 163,1 mld. Sk a oproti rozpočtu boli vyššie o 16,7 mld. Sk, pričom rozhodujúci podiel na plnení príjmov mali daňové príjmy (84 %), v rámci ktorých najvyššie prekročenie zaznamenala daň z pridanej hodnoty. Vcelku priaznivo sa vyvíjalo aj napĺňanie rozpočtu z ďalších zdrojov, s výnimkou výnosov zo spotrebných daní, pri ktorých sa nenaplnili zámery štátneho rozpočtu.

Výdavky štátneho rozpočtu sa prekročili o 4,0 mld. Sk, avšak prekročenie bolo vykryté jednak príjmami plynúcimi z úhrady časti hraničného úveru clearingového zúčtovania platobného styku s Českou republikou a taktiež doplnkovými zdrojmi ŠR.

Štátne finančné aktíva vo forme depozit uložených v NBS sa oproti východiskovému stavu roku 1995 zvýšili o 1,8 mld. Sk, a to najmä v dôsledku prijatia pôžičky Economic Recovery Loan od EXIM Bank of Japan, zdroje ktorej prešli do devízových rezerv NBS.

Štátne finančné pasíva (tzv. ostatné priame záväzky štátu voči NBS prevzaté z bývalej federácie) nezaznamenali k ultimu roka žiadnu zmenu.

Finančné prostriedky na účtoch štátnych fondov ku koncu roka 1995 v porovnaní s počiatočným stavom k 1. januáru 1995 zaznamenali nárast o 1,7 mld. Sk. Tento nárast bol dôsledkom zriadenia Štátneho fondu likvidácie jadrovej energetiky zariadení a nakladania s vyhoveným jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi a taktiež pohybov ostatných štátnych fondov. Najväčší zostatok prostriedkov na účte vykázal ku koncu roka uvedený novozriadený štátny fond a Štátny podporný fond pôdohospodárstva a potravinárstva.

Čistá pozícia vlády Slovenskej republiky voči bankovej sústave k 31. decembru 1995 dosiahla 63,9 mld. Sk, čo predstavovalo jej zníženie o 6,5 mld. Sk v porovnaní s východiskom roka. Zadlženosť vládneho sektora sa počas celého roka pohybovala na úrovni 58,0 až 69,0 mld. Sk, pričom jej rastúcu či klesajúcu tendenciu ovplyvňoval predovšetkým vývoj bežného hospodárenia štátneho rozpočtu.

V rámci štruktúry zadlženosti nastali v priebehu roka zmeny predovšetkým v spôsobe krytia schodku štátneho rozpočtu za rok 1993. Prostredníctvom emisií č. 010 až 014 sa predali štátne dlhopisy v celkovom objeme 15,1 mld. Sk a tieto nahradili priamy úver Národnej banky Slovenska.

Ďalšie zmeny boli v postupnej konverzii štátnych pokladničných poukázok určených na vykrytie deficitu štátneho rozpočtu za rok 1994 na štátne dlhopisy (23,1 mld. Sk). Pri ostatných parciálnych položkách, ktoré svojou povahou pozitívne vplývali na výšku zadlženosti, výraznejšie zmeny nastali v štátnych finančných aktívach (nárast o 1,8 mld. Sk), prostriedkov miestnych úradov (nárast o 1,7 mld. Sk v dôsledku emisie komunálnych obligácií hlavného mesta Bratislavy v decembri), objemu poisťných fondov (nárast o 6,2 mld. Sk predovšetkým vplyvom vyšších finančných zdrojov dôchodkového poistenia) a ostatných štátnych vkladov (nárast oproti východisku roka o 0,8 mld. Sk). Ťažisko vládneho dlhu v úvode roka niesla Národná banka Slovenska (53,9 %), keď úverovala hlavne dlhy štátneho rozpočtu z minulých rokov, avšak postupnými operáciami v priebehu roka sa váha preniesla predovšetkým na komerčné banky, ktoré sa 78,8 % podieľali na krytí celkovej zadlženosti vládneho sektora ku koncu roka 1995.

1.7. Platobná bilancia SR

Vonkajšie podmienky pre hospodársky rast slovenskej ekonomiky a rozšírenie jej zahraničných vzťahov boli aj v roku 1995 relatívne priaznivé. Pokračujúci rast ekonomík vyspelých krajín predovšetkým SRN, Talianska a Rakúska, ale aj zlepšenie hospodárskej situácie v krajinách strednej a východnej Európy, umožnili ďalší rast vývozu aj keď jeho medziročná dynamika oproti roku 1994 sa znížila takmer o 10 % (medziročný rast vývozu tovarov v roku 1994 predstavoval 27,8 %, kým v roku 1995 18,5 %). Opačná tendencia sa prejavila v dovoze, ktorého medziročný rast sa oproti roku 1994 zvýšil o 11 % (medziročný rast dovozu tovarov v roku 1994 predstavoval 8,2 %, v roku 1995 to bolo 19,2 %). Prílev zdrojov na

kapitálovom účte formou zahraničných investícií, bankových a podnikových úverov mal v priebehu roka rastúci trend a prevýšil o 29,4 mld. Sk t.j. 994 mil. USD odlev kapitálu, zapríčinený predovšetkým splácaním vládnych úverov a úverov NBS. Pre vývoj v devízovej oblasti Slovenskej republiky bolo charakteristické zvyšovanie dôvery v slovenskú korunu a ďalšia liberalizácia transakcií bežného účtu platobnej bilancie. Došlo k poklesu prírastku devízových vkladov obyvateľstva, ktorý za sledované obdobie predstavoval 3,1 mld. Sk, oproti 8,2 mld. Sk z rovnakého obdobia roku 1994.

Konsolidovaná platobná bilancia 1995

(mil. Sk)

	1. štvrťrok	1.-2. štvrťrok	1.-3. štvrťrok	1.-4. štvrťrok
Obchodná bilancia	135,0	-555,0	2 333,0	717,0
Vývoz (f.o.b.)	59 530,0	124 978,0	188 111,0	254 099,0
Dovoz (f.o.b.)	59 395,0	125 533,0	185 778,0	253 382,0
Bilancia služieb	4 529,0	10 850,0	16 002,0	16 242,0
Príjmy	16 977,0	36 842,0	56 547,0	70 656,0
Doprava	4 545,0	8 680,0	13 909,0	18 296,0
Cestovný ruch	3 963,0	7 960,0	13 278,0	18 505,0
Ostatné služby	8 469,0	20 202,0	29 360,0	33 855,0
Výdavky	12 448,0	25 992,0	40 545,0	54 414,0
Doprava	1 880,0	3 980,0	6 764,0	8 930,0
Cestovný ruch	1 699,0	3 714,0	6 225,0	9 526,0
Ostatné služby	8 869,0	18 298,0	27 556,0	35 958,0
Bilancia výnosov	248,0	1 540,4	152,0	-408,0
Úroky	26,0	1 199,4	-206,0	-894,0
Inkasá	1 092,0	3 758,0	5 184,0	6 322,0
Platby	1 066,0	2 558,6	5 390,0	7 216,0
Investície	-44,0	-98,0	-196,0	-204,0
Inkasá	39,0	159,0	237,0	315,0
Platby	83,0	257,0	433,0	519,0
Kompenzácia pracovníkov	266,0	439,0	554,0	690,0
Inkasá	275,0	468,0	595,0	766,0
Platby	9,0	29,0	41,0	76,0
Bežné transfery	146,0	461,0	1 802,0	2 742,0
Oficiálne	40,0	-90,0	345,0	497,0
Súkromné	106,0	551,0	1 457,0	2 245,0
Bežný účet	5 307,4	12 296,4	20 289,0	19 293,0
Kapitálové prevody	700,0	1 360,0	1 360,0	1 360,0
Čistý stredno- a dlhodobý fin. účet	2 426,0	7 773,0	9 171,0	22 977,0
Priame investície	895,0	1 003,0	4 171,0	3 984,0
Portfóliové investície	-489,0	2 587,0	2 928,0	7 317,0
Úvery prijaté zo zahraničia	1 276,0	3 533,0	-54,0	9 633,0
Čerpanie	8 308,0	17 280,0	24 580,0	23 407,0
Splátky	-7 032,0	-13 747,0	-24 634,0	-21 596,0
Úvery poskytnuté do zahraničia	744,0	650,0	2 126,0	2 043,0
Čerpanie	-34,0	-683,0	-723,0	-2 325,0
Splátky	492,0	1 282,0	2 849,0	4 321,0
Čistý krátkodobý finančný účet	-2 131,6	-2 185,0	-1 705,0	2 715,0
Saldo clearingů/-, prebytok/	-7 842,0	-24 954,0	-28 158,0	-28 158,0
Platby za prekročenie hran. úveru	3 236,0	21 552,0	25 819,0	30 501,5
Kapitálový a finančný účet	-3 611,6	3 546,0	6 487,0	29 395,5
Chyby a omyly	760,9	6 131,6	1 611,2	-1 741,5
Celková bilancia	2 207,3	21 974,0	28 387,2	46 947,0
Zmena rezerv /-, vzrast/	-2 207,3	-21 974,0	-28 387,2	-46 947,0
Zlato		-16,0	-58,6	-58,0
Držba SDR	793,2	2 313,0	1 891,4	950,0
Devízové aktíva	-3 000,5	-24 271,0	-30 220,0	-47 839,0
Zmeny z titulu kurzových zmien				

Poznámka: Použitý kurz USD = 29,735 Sk

Bežný účet platobnej bilancie SR voči zahraničiu bol aktívny v celkovej výške 19,3 mld. Sk t.j. 649 mil. USD.

Zahraničnoobchodná aktivita pri medziročnom raste vývozu o 18,5 % a dovoze 19,2 % dosiahla podľa údajov platobnej bilancie (v dovoze je zahrnutý aj dovoz súkromnými osobami vo výške 1,1 mld. Sk) aktívne saldo v hodnote 0,7 mld. Sk. Z hľadiska teritoriálnej štruktúry naďalej pretrvávala tendencia z predchádzajúcich rokov, ktorá spočíva v raste podielu európskych krajín s vyspelou trhovou

ekonomikou, poklese podielu Českej republiky a miernom raste ostatných krajín CEFTA. Na týchto teritóriách sa realizovalo 82 % celkového tovarového vývozu a takmer 70 % celkového dovozu (podiel dovozu z Ruskej federácie medziročne poklesol z 18,0 % na 17,0 %). V roku 1995 nedošlo k takmer žiadnym zmenám v komoditnej štruktúre, kde sa naďalej presadzuje vysoký podiel vývozu v skupine SITC 6 (trhové výrobky surovinového charakteru - polovýrobky). Dosiaľ existujúce veľké rozpätie medzi výmenným kurzom a paritou kúpnej sily poskytovalo vývozcom stále dostatočný priestor na uplatnenie cenovej konkurencie práve uvedených výrobkov (suroviny a medziprodukty), kde rozdiely v kvalite a technickej úrovni sú **bud'** zanedbateľné alebo nepodstatné. V štruktúre dovozu nadpriemerný rast zaznamenali chemikálie (22,2 %), trhové výrobky surovinového charakteru (24,5 %) a stroje a prepravné zariadenia (24,6 %). Napriek rastu investičnej aktivity vzrástol podiel strojov a zariadení na celkovom dovoze len o 1,3 bodu a dosiahol 29,0 % (pričom motorové vozidlá tvorili 18,5 % a prepravné zariadenia 21 % tejto komoditnej triedy).

Aktívum bilancie služieb, ktorého výška predstavovala 16,2 mld. Sk, bolo aj v roku 1995 konštantne stabilným faktorom, ktorý ovplyvňoval nárast prebytku bežného účtu. Hlavným zdrojom prebytku bilancie služieb bol vývoz dopravných služieb vrátane tranzitu ropy a plynu a cestovný ruch. Príjmy zo zahraničného cestovného ruchu dosiahli výšku 18,5 mld. Sk t.j. 622 mil. USD, pričom ich podiel na exporte tovarov a služieb predstavoval 5,7 %. Záujem slovenských občanov o čerpanie limitu devízových prostriedkov na turistiku, ktorý sa v priebehu roka 1995 dvakrát zvyšoval (k 1. júlu na 30 tis. Sk a k 1. októbru na 60 tis. Sk) bol nižší ako v roku 1994. Devízové prostriedky za uvedené obdobie čerpalo cca 10 % obyvateľstva a priemerný predaj predstavoval 6 840 Sk. Celkovo na individuálnu aj organizovanú turistiku a služobné cesty vynaložili občania 9,5 mld. Sk.

Podstatnú časť výnosovej bilancie, ktorá skončila deficitom 408,0 mil. Sk tvorili platené a prijaté úroky z devízových úverov. Výdavková časť predstavovala 7,2 mld. Sk a koncentrovala sa do troch základných blokov: úroky z pôžičiek prijatých za ČSFR (4,0 mld. Sk), úroky z pôžičiek od MMF (1 mld. Sk) a úroky z pôžičiek podnikov a bánk (2,3 mld. Sk). V príjmovej časti 6,3 mld. Sk sa pozitívne prejavilo mimoriadne splatenie úrokov z časti slovenských pohľadávok voči Rusku a prijaté úroky z depozit, FIXBIS-u a kupónov zo zahraničných cenných papierov v držbe NBS vo výške 4,3 mld. Sk.

V rámci bežných transferov objemovo významné s rastúcou tendenciou boli súkromné prevody zo zahraničia (penzie, výživné, dedičstvá, podpory a dary fyzickým osobám), ktoré predstavovali v salde 2,7 mld. Sk a tvorili 80 % z celkových prevodov.

Kapitálový a finančný účet dosiahol aktívne saldo vo výške 29,4 mld. Sk, t.j. 994 mil. USD, v dôsledku zvýšeného prílevu zdrojov do podnikovej a bankovej sféry. Uvedené tendencie boli sprevádzané zmenami v štruktúre prichádzajúceho kapitálu, spôsobené presunom zdrojov od oficiálnych finančných inštitúcií v prospech súkromného kapitálu.

Kapitálový účet, ktorého reprezentantom sú kapitálové transfery z ČR predstavoval 1,4 mld. Sk.

Medzi príjmové položky finančného účtu možno na prvom mieste zaradiť čisté zahraničné investície (11,3 mld. Sk), ktoré sa alokovali hlavne do portfóliových investícií. Rozhodujúcou položkou portfóliových investícií bol predaj akcií slovenských a hlavne českých podnikov do ČR, ktorý sa realizoval predovšetkým v mesiacoch marec až máj 1995. Uvedené portfóliové investície spadajú svojou povahou do kategórie pasívnych portfóliových investícií, ktoré sa riadia okamžitou

výnosnosťou, pričom rozhodujúcu úlohu zohrávajú kurzy a úrokové miery. Čisté zahraničné priame investície predstavovali 4,0 mld. Sk a zostali pod úrovňou roku 1994. Objem zahraničného kapitálu investovaného na území SR poukazuje na pomerne slabý záujem zahraničných investorov o vstup do medzinárodnej výrobnéj spolupráce so slovenskými podnikmi. Z aspektu základnej štruktúry zahraničného kapitálu je pre rok 1995 charakteristický vyšší prílev portfóliových ako priamych investícií, čo z hľadiska ďalšieho vývoja, predovšetkým v oblasti zvýšenia konkurencieschopnosti a urýchlenia štrukturálnych zmien, neprináša predpokladané zmeny.

Príspevok podnikového sektora k prebytku finančného účtu predstavoval 16,1 mld. Sk. Formou devízových úverov podnikovej sféry (čerpanie očistené o splácanie) pribudol do konca novembra do ekonomiky SR dlhodobý kapitál vo výške 11,7 mld. Sk.

Čerpanie dlhodobých úverov malo v priebehu roka rastúci trend a ku koncu roka dosiahlo 20,4 mld. Sk. Z uvedenej sumy 2,6 mld. Sk predstavovali dlhodobé obchodné úvery súvisiace s dovozom tovarov a služieb. Objem čerpania finančných podnikových úverov dosiahol výšku 17,8 mld. Sk a bol poskytnutý na financovanie domácich aktivít v oblasti investícií. Uvedené prostriedky smerovali do pôdohospodárstva (dostavba vodného diela Gabčíkovo), do chemického a energetického priemyslu. V štruktúre úverov z hľadiska krajiny veriteľa na prvé miesto sa dostala Veľká Británia (46 %), čím sa znížil podiel úverov poskytnutých medzinárodnými bankami EBRD a EIB na 32 %. Z ostatných krajín najviac úverov súkromného charakteru prišlo z Rakúska (8,5 %) a SRN (8,3 %). Splácanie obchodných úverov prijatých v predchádzajúcom období prevýšilo čerpanie a dosiahlo 5,7 mld. Sk. Splácanie finančných úverov predstavovalo 3,0 mld. Sk.

Čistý krátkodobý kapitál podnikovej sféry predstavujúci rozdiel medzi podnikovými záväzkami a pohľadávkami dosiahol výšku 4,2 mld. Sk. Krátkodobé úvery prijaté podnikovou sférou zo zahraničia vo výške 4,4 mld. Sk, ako aj poskytnuté do zahraničia vo výške 0,2 mld. Sk mali predovšetkým dodávateľský charakter. Krátkodobé úvery podnikovej sféry prijaté zo zahraničia boli tvorené obchodnými úvermi na dovoz tovaru vo výške vo výške 2,3 mld. Sk a finančnými úvermi 2 mld. Sk.

Prebytok finančného účtu v sledovanom období bol tvorený aj prílevom čistého kapitálu do bankovej sféry (pasíva mínus aktíva) vo výške 6,3 mld. Sk. Zvýšený rozsah čerpania (čerpanie je očistené o splácanie v uvedenom období) dlhodobých a krátkodobých zdrojov obchodnými bankami zo zahraničia vo výške 14,7 mld. Sk bol využitý na financovanie rastúcich dovozov a na poskytnutie devízových úverov domácim subjektom.

V dôsledku prevýšenia splátok úverov vlády SR a NBS nad príjmovými položkami vznikol odlev kapitálu vo výške 8,2 mld. Sk. Čerpanie oficiálnych pôžičiek bolo na rozdiel od predchádzajúcich rokov pomerne nízke. Suma čerpania vládnych úverov a úverov NBS predstavovala 3,0 mld. Sk a bola realizovaná prostredníctvom EXIM Bank of Japan (2,5 mld. Sk) a Európskej investičnej banky (0,5 mld. Sk). Splácanie pôžičiek predstavovalo 12,9 mld. Sk. Z uvedenej sumy 6,0 mld. Sk t.j. 47 % tvorilo splácanie pôžičiek od MMF. V roku 1995 bola v prospech SR splatená ďalšia časť vládnych pohľadávok vo výške 1,7 mld. Sk, pričom 86 % z uvedeného splácania sa uskutočnilo formou hmotných dodávok zemného plynu z Ruska.

Platobný styk medzi SR a ČR sa počas mesiacov január až september 1995 naďalej uskutočňoval podľa Platobnej zmluvy uzatvorenej vo februári roku 1993, ktorá bola ukončená k 1. októbru 1995. Pre vývoj celkového salda vzájomného zúčtovania bol v roku 1995 charakteristický trvalý prebytok v prospech SR. Rýchlejší

rast inkás oproti platbám na clearingovom účte s ČR sa prejavil ku koncu septembra v kumulatívnom salde clearingového účtu vo výške 28,2 mld. Sk. Uvedené prekročenie bolo mesačne splácané v devízach, pričom celkovo slovenská strana inkasovala 908 mil. USD. Splácanie hraničného úveru sa uskutočnilo podľa dohodnutého harmonogramu (3/4 zo 130 mil. ECU sa realizovalo v decembri 1995 a 1/4 bude uhradená v roku 1996 formou dovozu tovarov).

1.8. Dlhová služba NBS a vlády SR

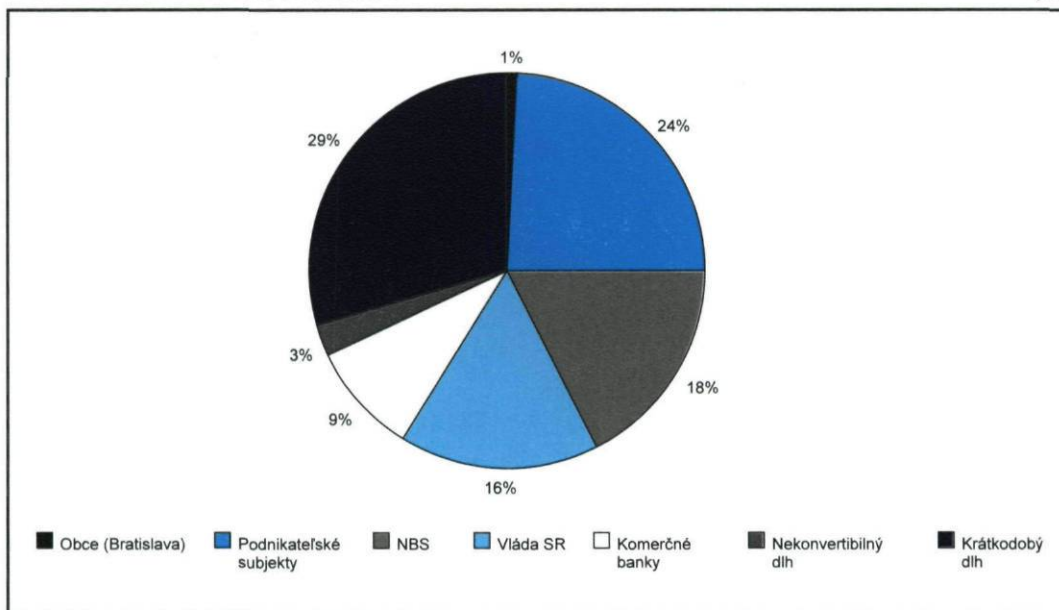
Slovenská republika k 31. decembru 1995 vykazovala celkovú hrubú zadlženosť v konvertibilných a nekonvertibilných menách 5,8 mld. USD. Oficiálne zadĺženie vlády SR a NBS bolo na úrovni 2,0 mld. USD. Celková vonkajšia zadlženosť SR v konvertibilných menách dosiahla 5,7 mld. USD. Rozdiel 0,1 mld. USD tvoril odhadovaný dlh v nekonvertibilných menách zo zadĺženia voči bývalej NDR.

Zadĺženosť komerčnej sféry, t.j. komerčných bánk a podnikateľských subjektov, ku koncu roka 1995 bola 3,7 mld. USD. Najväčší nárast sa zaznamenal v októbri 1995 pri krátkodobých záväzkoch, ktorých celková výška dosiahla 1,6 mld. USD. V porovnaní so stavom krátkodobého dlhu vykázaného v septembri 1995 to predstavovalo nárast o 0,5 mld. USD.

Na absolútnom náraste celkovej hrubej zadlženosti SR sa v jednotlivých mesiacoch podieľal najmä postupný nárast dovozných záväzkov podnikateľských subjektov, ako aj nárast devízových záväzkov komerčných bánk. Výraznejšie zmeny v štruktúre devízových pasív sa zaznamenali v komerčnej sfére v marci a júni 1995, čo sa potom premietlo do konečného zvýšeného stavu vonkajšej zadlženosti Slovenskej republiky.

Hrubá zadlženosť SR k 31.12.1995

(%)

Najvýraznejší nárast devízového zadĺženia SR bol však zaznamenaný v dôsledku zmeny metodiky vykazovania záväzkov voči ČR od októbra 1995. Zmena metodiky vykazovania dlhu voči ČR súvisí so zaradením českej koruny medzi konvertibilné meny od 1. októbra 1995 po zrušení Platobnej dohody SR s ČR a ukončení clearingového platobného styku medzi SR a ČR. Celková hrubá zadlženosť SR sa v dôsledku zmeny metodiky zvýšila o 0,4 mld. USD a ovplyvnila nárast zadlženosti od októbra 1995.

V súvislosti s vývojom vonkajšej zadlženosti treba zdôrazniť skutočnosť, že mesačne vykazované oficiálne zadĺženie vlády SR a NBS i celkové hrubé devízové zadĺženie SR ovplyvňovali pohyby kurzov jednotlivých voľne vymeniteľných mien (WM) voči USD pri ich pravidelnom mesačnom aktualizovaní.

Výška uhradených devízových záväzkov, tzv. hrubá dlhová služba SR za rok 1995 dosiahla prepočtovú výšku 602,9 mil. USD, z ktorej splátky istín predstavovali súhrnne 439,7 mil. USD (splátky istín bloku CDZ 238 mil. USD) a celkové splátky úrokov a poplatkov 163,2 mil. USD. Z objemu 602,9 mil. USD sa v roku 1995 uhradili záväzky voči MMF v prepočítanej čiastke 232,2 mil. USD, z čoho podiel splátok istín tvoril 201,1 mil. USD.

Najväčšími minuloročnými splátkami devízových záväzkov v rámci plnenia dlhovej služby štátu zaradenými do bloku CDZ boli splátky istín z dvoch samostatných emisií päťročných dlhopisov pôvodne vydaných v celkovom objeme 490,0 mil. USD v roku 1990 ČSOB Praha s garanciou bývalej ŠBČS. Uhradené boli v júli a v októbri, každá vo výške 82,5 mil. USD. Splatením istín a príslušných úrokov s poplatkami tento záväzok Slovensku zanikol.

Ostatné devízové inkasá, predovšetkým z predaja finančných aktív štátu, výnosy z deblokácií pohľadávok štátu a kladné rektifikácie istín DEM tranží v úhrnnej výške 13,3 mil. USD, prijímané v roku 1995, priebežne korigovali stav uhrádzaných devízových záväzkov. Podiel týchto výnosových položiek zodpovedal úrovni 2,21 % z celkového objemu všetkých splatených devízových záväzkov Slovenska. Po zohľadnení výnosov z ostatných devízových operácií sa celkový stav ostatných devízových inkás vyčísil na 22,6 mil. USD.

Po započítaní všetkých prijatých výnosov vo WM v sume 1,1 mld. USD vrátane výnosov z prekročenia hraničného úveru a jeho vysporiadania z troch štvrtín v decembri 1995 dosiahla tzv. čistá dlhová služba Slovenskej republiky výslednú prepočtovú hodnotu 474 mil. USD. Objem všetkých splatených devízových záväzkov SR bol v roku 1995 ovplyvňovaný korigujúcimi - znižujúcimi položkami, najmä však devízovými výnosmi z dôvodu prekračovania limitu hraničného úveru v rámci clearingového platobného styku SR a ČR. Tieto devízové inkasá vo WM priamo znižovali úroveň dlhovej služby, ktorá sumárne dosiahla plusovú hodnotu.

Vývoj zahraničnej zadlženosti SR

Stav ku dňu	Oficiálny dlh vlády SR a NBS (mld. USD)	Celkové hrubé zadĺženie (mld. USD)	Celkové hrubé zadĺženie na osobu (USD)
31.12.1993	2,0	3,7	695
31.03.1994	2,0	3,6	685
30.06.1994	2,0	3,6	682
30.09.1994	2,3	4,1	774
31.12.1994	2,3	4,3	808
31.03.1995	2,4	4,8	907
30.06.1995	2,5	5,0	952
30.09.1995	2,1	4,8	900
31.12.1995*/	2,0	5,8	1 099

*/ Od októbra 1995 zmena metodiky

1.9. Devízovopovoľovacia činnosť NBS

Devízovopovoľovacia činnosť NBS sa vykonávala v súlade s platným devízovým režimom. K 31. decembru 1995 vydala NBS devízové povolenia a devízové licencie v nasledujúcom rozsahu a štruktúre:

- v oblasti kapitálového účtu platobnej bilancie 904 rozhodnutí o vydání devízového povolenia, vrátane 120 dodatkov a 30 devízových licencií na vykonávanie obchodov s devízovými hodnotami - obchodovania so zahraničnými cennými papiermi,
- bežného účtu platobnej bilancie sa týkalo 541 rozhodnutí o vydání devízového povolenia vrátane 171 dodatkov.

V roku 1995 vydala NBS 313 devízových povolení, z toho 22 dodatkov slovenským podnikateľským subjektom na majetkovú účasť v zahraničí. Na zakladaní podnikov v zahraničí, príp. navýšení základného imania už založených podnikov boli pre slovenské podnikateľské subjekty povolené kapitálové vklady v celkovom objeme 714,1 mil. Sk.

Štruktúra majetkovej účasti v zahraničí

(v mil. Sk, kurz k 29.12.1995)

	Počet povolení a dodatkov	Povolený vložený kapitál					
		finančný	hmotný	kapitalizácia pohľadávok	know-how	akcie	spolu
ČR	173	416,44	2,11	0,20	0,11	89,15	508,01
Rakúsko	12	62,50	0,00	0,00	0,00	0,00	62,50
Ukrajina	39	19,15	42,27	0,00	0,00	0,00	61,42
Litva	1	0,00	25,02	0,00	0,00	0,00	25,02
Chorvátsko	3	17,67	0,00	0,00	0,00	0,00	17,67
Austrália	1	7,73	3,31	0,00	0,00	0,00	11,04
Španielsko	3	7,15	0,00	0,00	0,00	0,00	7,15
Maďarsko	28	2,57	0,00	3,20	0,00	0,00	5,77
SRN	4	5,44	0,00	0,00	0,00	0,00	5,44
Slovinsko	1	2,02	0,00	0,00	0,00	0,00	2,02
Poľsko	11	1,11	0,04	0,59	0,00	0,00	1,74
Rusko	16	1,29	0,41	0,00	0,00	0,00	1,70
Lichtenštajnsko	1	1,28	0,00	0,00	0,00	0,00	1,28
Ostatné	20	2,64	0,74	0,00	0,00	0,00	3,38
Spolu	313	546,99	73,90	3,99	0,11	89,15	714,14

Návratnosť vloženého kapitálu do základného imania formou finančného vkladu nepresahuje 5 rokov, pri nákupe akcií 6 rokov.

Najväčší objem z hľadiska predmetu podnikania v zahraničí naďalej predstavovala obchodná činnosť (75 %). Výrobná činnosť a oblasť cestovného ruchu v tomto roku zaznamenali oproti minulému roku nárast.

Od 1. januára 1995 do 31. decembra 1995 sa vydalo 263 devízových povolení týkajúcich sa zahraničných cenných papierov, pričom 46 povolení v objeme 89,2 mil. Sk sa vydalo na nákup a 217 povolení v objeme 75,4 mil. Sk na predaj zahraničných cenných papierov - akcií. Devízové povolenie v hodnote 10,6 mil. Sk sa vydalo na prijatie zahraničných cenných papierov - štátnych obligácií ako úhrada pohľadávky v zahraničí.

V roku 1995 sa vydalo 373 rozhodnutí, z toho 225 povolení na prijatie peňažných úverov zo zahraničia, 38 povolení na splácanie zahraničných úverov a 98 dodatkov k vydaným devízovým povoleniam. Využitých nebolo 12 vydaných devízových povolení.

Celkový objem povolených úverov predstavoval 25 355,8 mil. Sk z čoho 102 mil. Sk sa čerpalo v roku 1994. Výnimka z ponukovej povinnosti ponechaním úveru na devízovom účte bola povolená v 16 prípadoch v objeme 3 315,1 mil. Sk, čo z celkového objemu úverov predstavovalo 13,07 %.

Predpoklad čerpania a splácania úverov povolených k 31. 12. 1995 (v mil. Sk, kurz k 29. 12. 95)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	por. 2005
Čerpanie	20 111	4 294	550	18	18	0	0	0	0	0	0	0
Splácanie	1 859	5315	3 027	1 524	1 687	8 278	431	1 431	433	318	446	605
Saldo	18 252	-1 021	-2 477	-1 506	-1 669	-8 278	-431	-1 431	-433	-318	-446	-605

Objem povolených úverov poskytovaných bankovými subjektami predstavoval 17 606,4 mil. Sk (69 %), nebankovými subjektami 7 749,5 mil. Sk (31 %).

Z hľadiska doby splatnosti boli povolené: ročné úvery vo výške 5 554,8 mil. Sk (22 %), dvojročné vo výške 2 724,8 mil. Sk (11 %), 3 až 5-ročné 11 855,9 mil. Sk (46 %) a 5 a viacročné vo výške 5 220,3 mil. Sk (21 %).

Štruktúra úverov z hľadiska krajiny veriteľa

Krajina	Počet povolení	Objem v mil. Sk
Veľká Británia	27	11 437,81
Rakúsko	101	5 155,49
ČR	18	2 463,82
SRN	63	1 973,50
Luxembursko	4	1 901,86
USA	2	1 064,48
Holandsko	11	656,87
Francúzsko	3	266,03
Taliansko	9	188,88
Švajčiarsko	8	87,21
Ostatné	17	159,88
Spolu	263	25 355,83

Odvetvová štruktúra povolených úverov

Odvetvie	Počet povolení	Objem v mil. Sk
Priemyselná výroba	78	9 587,96
Stavebníctvo	9	8 015,91
Obchod, pohostinstvo, ubytovanie	117	3 082,93
Výroba a rozvod energie	5	1 940,56
Doprava, cestovný ruch, spoje	6	983,98
Poľnohospodárstvo	4	543,93
Lesníctvo a ťažba dreva	1	18,66
Ťažba nerastných surovín	0	0,00
Ostatné	43	1 181,90
Spolu	263	25 355,83

Z celkového objemu povolených zahraničných úverov boli prisľúbené garancie slovenských bánk v 29 prípadoch, čo v hodnotovom vyjadrení predstavovalo 5 846,9 mil. Sk (23,06 %). Garancie vlády SR boli vystavené v 10 prípadoch: pre Slovenské telekomunikácie, š. p. Bratislava (dvakrát); Slovenský plynárenský priemysel, š. p. Bratislava; Solivary a. s., Prešov; ZŤS š. p. Dubnica nad Váhom (päťkrát); Vodohospodárska výstavba, š. p. Bratislava (v objeme 9 558,1 mil. Sk, t.j. 37,70%).

Z hľadiska účelu použitia bol najväčší objem povolených úverov zo zahraničia určený na investície a nákup nehnuteľností (59 %), na úhradu prevádzkových nákladov (30 %), na nákup technológií zo zahraničia (10 %) a na privatizáciu (1 %).

Na operácie súvisiace s bežným účtom platobnej bilancie sa od 1. januára 1995 do 31. decembra 1995 vydalo 370 devízových povolení a 171 dodatkov predovšetkým

- na zriadenie devízových účtov v zahraničných bankách
- na zriadenie devízových účtov v tuzemských bankách

- na zriadenie valutovej pokladne za účelom úhrady nákladov súvisiacich so zahraničnými pracovnými cestami
- na prevod finančných prostriedkov z cudzozemských korunových účtov do ČR
- na zriadenie devízového účtovného miesta a na nákup devízových prostriedkov pre účely vykonávania špedičných činností
- na dovoz a vývoz bankoviek a mincí v cudzej mene v cestovnom styku alebo v poštovej zásielke.

2. MENO VÁ POLITIKA

Realizácia menovej politiky bola v priebehu celého roka založená na regulovaní peňažnej zásoby meranej agregátom M2 ako menového medzicieľa pri zohľadňovaní vývoja ďalších menových veličín a rozhodujúcich ukazovateľov reálnej ekonomiky.

2.1. Ciele a realizácia menovej politiky

Primárnym cieľom menovej politiky Národnej banky Slovenska v roku 1995 bolo udržanie vnútornej a vonkajšej stability meny pri súčasnej podpore ekonomického rastu.

V rámci vnútornej stability mala NBS za cieľ udržať maximálny nárast spotrebiteľských cien v rozmedzí 8-10 %. Pokles spotrebiteľských cien umožnil znížiť diskontnú sadzbu NBS v priebehu roka z 12 % na 11 % v marci a na 9,75 % v októbri 1995.

Vonkajšia stabilita meny je definovaná nemennosťou kurzu Sk oproti ostatným menám. NBS v roku 1995 naďalej udržiavala fixný nominálny výmenný kurz Sk oproti menovému košu. Stabilný výmenný kurz, rast devízových rezerv a celkový vývoj ekonomiky umožnili zavedenie konvertibility Sk v rozsahu bežného účtu platobnej bilancie od 1. októbra 1995.

Dynamickejším vývojom v reálnej ekonomike oproti roku 1994 sa dosiahli priaznivejšie parametre. Hrubý domáci produkt prepočítaný na báze cien roku 1993, vzrástol za celý rok o 7,4 %.

V dvojici pôsobiacich faktorov rastu reálnej úrovne príjmov obyvateľstva a udržania pozitívnej úrovne reálnych úrokových mier, obyvateľstvo pokračovalo v zhodnocovaní svojich peňažných prostriedkov prostredníctvom rôznych foriem sporenia v peňažných ústavoch.

Prírastok nerealizovanej kúpnej sily obyvateľstva dosiahol 39,5 mld. Sk, z toho prírastok vkladov v slovenských korunách tvoril 33,5 mld. Sk a prírastok hotovosti v rukách obyvateľstva 6 mld. Sk. Miera úspor vyjadrená podielom prírastku nerealizovanej kúpnej sily na hotovostných peňažných príjmoch dosiahla 7,7 % (pre porovnanie, v roku 1994 bola jej hodnota 7,2 %).

2.2. Hodnotenie menového vývoja

Menový prehľad predstavuje konsolidovanú bilanciu bankového sektora SR (NBS a obchodné banky) vo fixnom devízovom kurze.

Peňažná zásoba vzrástla o 62,3 mld. Sk a vykázala tak rast 21,1 %, na ktorom sa podieľali tak domáce, ako aj čisté zahraničné aktíva.

Čisté zahraničné aktíva vzrástli oproti východisku o 46,0 mld. Sk, čo spôsobil prílev prostriedkov zo zahraničia z vývoja platobnej bilancie.

Vytvorené domáce zdroje vo vyjadrení čistých domácich aktív vzrástli o 16,3 mld. Sk, pri prevládajúcom prorastovom vplyve domáceho úveru, ktorý bol zmiernený vývojom ostatných čistých položiek.

Nárast domáceho úveru (v tom čistý úver vláde, čistý úver Fondu národného majetku a úvery podnikom a obyvateľstvu) o 29,3 mld. Sk bol ovplyvnený dynamikou rastu úverov podnikom a obyvateľstvu, pričom korunové úvery vykázali ku koncu roka 1995 rast o 31,0 mld. Sk s rýchlejšou dynamikou v druhom polroku. Počas roka

rástli aj úvery v cudzej mene rezidentom, ktoré slúžili obchodným bankám na poskytovanie lacnejších úverov bonitným klientom pri využívaní cenovo výhodnejších zahraničných a domácich devízových zdrojov.

Vývoj čistého úveru vláde pôsobil v rámci domáceho úveru kontrakčne a to nielen v prvom polroku z dôvodu rozpočtového provizória a platenia daní právnických a fyzických osôb, ale aj v poslednom mesiaci roka 1995. Zlepšenie pozície vlády voči bankovému sektoru o 7,3 mld. Sk pôsobilo v smere spomalenia rastu peňažnej zásoby.

Rast ostatných čistých položiek o 13,0 mld. Sk v rámci čistých domácich aktív pôsobil vo vzťahu k ostatným komponentom domácich zdrojov eliminujúco na rast peňažnej zásoby, pričom tento vývoj spôsobil najmä rast opravných položiek. Na volatilitu ostatných čistých položiek v priebehu roka 1995 vplývali najmä účty časového rozlíšenia, a to tak aktívne (sústredovanie platobných príkazov daňových subjektov koncom marca 1995), ako aj pasívne, keď sa na účtoch časového rozlíšenia sústreďovali prostriedky na vyplácanie úrokov z vkladov.

Priemerná menová báza (upravená bilancia NBS zameraná na sledovanie vývoja zdrojov a použitia likvidity bankového sektora) vzrástla oproti východisku roka o 22,1 mld. Sk.

Z hľadiska zdrojov menovej bázy boli hlavným dynamizujúcim prvkom autonómne faktory, na vývoj ktorých má Národná banka Slovenska len obmedzený, nepriamy vplyv. Celkový efekt autonómnych faktorov, ktoré pri protichodnom vývoji jednotlivých položiek vzrástli v roku 1995 o 24,4 mld. Sk, pôsobil prorastovo na voľné prostriedky bankového sektora.

Čisté zahraničné aktíva vykázali najväčšie zmeny, keď v roku 1995 vzrástli o 43,1 mld. Sk a to najmä vplyvom aktívneho salda na devízovom fixingu a vývojom clearingového zúčtovania s Českou republikou.

Čistý úver vláde v priebehu roka 1995 poklesol o 21,9 mld. Sk, pri presunutí časti veriteľskej pozície z NBS na obchodné banky emisiou dlhopisov na pokrytie štátneho dlhu za rok 1993.

Menovopolitické faktory poklesli v roku 1995 o 2,3 mld. Sk a taktiež mierne prispeli k zníženiu zdrojov menovej bázy. Po výraznom poklese objemu zmenkových obchodov v prvom polroku, zaznamenali tieto od júla 1995 rast, avšak nedosiahli východiskovú úroveň. Na vývoj refinancovania prostredníctvom zmeniek vplývala výška diskontnej sadzby NBS a pozitívny vývoj v poľnohospodárstve.

Zo strany použitia menovej bázy sa vytvorili zdroje sčasti absorbované vývojom obeživa. Priemerný objem hotovostných peňazí vzrástol v roku 1995 oproti roku 1994 o 14,8% (o 4,3 mld. Sk).

Priemerný objem finančných prostriedkov obchodných bánk držaných na účte NBS ako povinné minimálne rezervy vzrástol v súlade s prírastkom primárnych vkladov v obchodných bankách o 2,75 mld. Sk, zo 14,53 mld. Sk v januári na 17,28 mld. Sk v decembri.

Úsilie NBS sa v roku 1995 koncentrovalo na stiahnutie prebytočnej likvidity bankového sektora z dôvodu nadmernej domácej úverovej aktivity (z obavy z možných inflačných tlakov), a to prostredníctvom emisií vlastných pokladničných poukážok a sekuritizáciou vládneho dlhu voči NBS formou predaja dlhopisov bankovým a nebankovým subjektom. Od augusta 1995 začala NBS s periodickými aukciami pokladničných poukážok Národnej banky Slovenska (PP NBS). Tieto

aukcie sa v posledných dvoch mesiacoch roka doplnili o aukcie PP NBS do vlastného portfólia, určené na jemné doladovanie a optimalizáciu vývoja voľnej likvidity obchodných bánk (z priemerného objemu 23 mld. Sk emitovaných PP NBS mala NBS vo svojom portfóliu v priemere 9 mld. Sk).

2.3. Uplatňovanie nástrojov menovej politiky

Nástroje menovej politiky v roku 1995 boli charakterizované systémovou zmenou, spočívajúcou vo vytváraní podmienok na prechod ku kvalitatívnemu ovplyvňovaniu menových veličín.

Priame nástroje centrálnej banky v roku 1995 predstavovali úverové limity pre päťčlennú skupinu obchodných bánk s úverovými aktivitami nad 20,0 mld. Sk. V týchto bankách sa z limitov vyčleňovali úvery zo zahraničných zdrojov (EBRD, EIB, EXIM Bank of Japan, PHARE, Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania). Ku koncu roka 1995 sa v kategórii bánk so stanoveným úverovým limitom poskytli úvery z uvedených zdrojov v sume 1,8 mld. Sk. Ostatné obchodné banky neboli limitované.

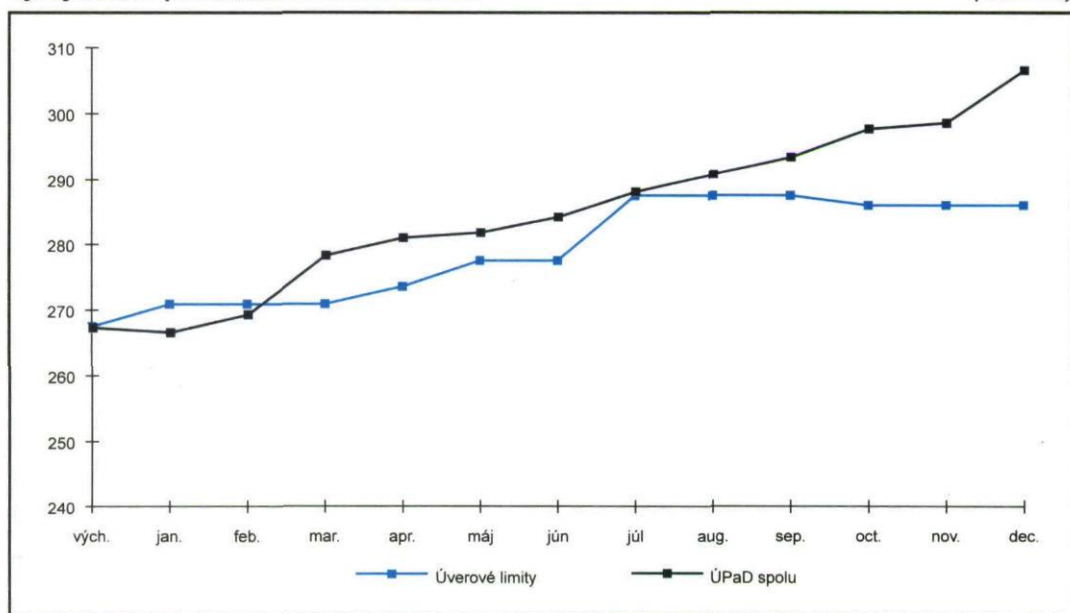
Vývoj úverov podnikom a domácnostiam za rok 1995

(mld. Sk)

	vých.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Úverový priestor	267,5	270,9	270,9	270,9	273,6	277,5	277,5	287,4	287,4	287,4	285,9	285,9	285,9
ÚPaD v Sk	252,8	252,6	253,2	260,9	264,2	264,9	267,5	269,8	271,8	273,4	276,8	277,2	283,8
ÚPaD vo VVM	14,4	13,9	16,0	17,3	16,7	16,8	16,6	18,1	18,8	19,9	20,8	21,3	22,7
ÚPaD spolu	267,2	266,5	269,2	278,2	280,9	281,7	284,1	287,9	290,6	293,3	297,6	298,5	306,5
% plnenia ÚL	99,9	98,4	99,4	102,7	102,7	101,5	102,4	100,2	101,1	102,1	104,1	104,4	107,2

Vývoj úverov podnikom a domácnostiam

(mld. Sk)

Na zabezpečenie zámerov menovej politiky sa bankovému sektoru vyčlenil v celoročnom meradle úverový priestor v objeme 285,9 mld. Sk. Pri dosiahnutej skutočnosti poskytnutých úverov podnikom a obyvateľstvu k 31. decembru 1995 v sume 306,5 mld. Sk sa stanovený úverový priestor prekročil o 20,6 mld. Sk, čo predstavovalo plnenie na 107,2 %. Rýchlejšim tempom rástli úvery vo voľne vymeniteľných menách (index rastu 157,6 %) ako úvery v Sk (index rastu 112,3 %).

Prekročenie úverového priestoru určeného menovými cieľmi výrazne ovplyvnil nárast úverov v bankách, ktorým nebol určený úverový limit.

Zmenkové obchody NBS sa v roku 1995 realizovali v štruktúre:

- reeskont zmeniek na prefinancovanie potrieb poľnohospodárstva,
- eskont zmeniek na prefinancovanie exportných aktivít domácich výrobcov.

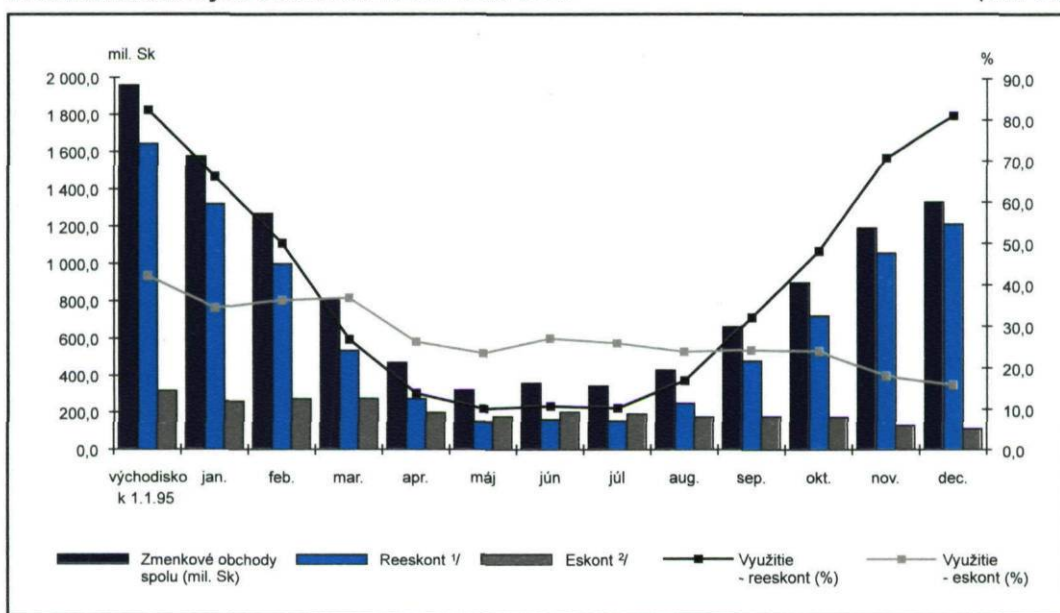
Prehľad zmenkových obchodov NBS

(mil. Sk)

(k ultimu mesiaca)	1995											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Zmenkové obchody spolu	1 577,4	1 270,1	810,6	469,8	322,4	360,7	345,6	431,1	662,6	900,0	1 194,4	1 334,0
- reeskont v	1 320,2	998,7	535,2	274,0	147,3	158,7	152,2	253,1	481,4	721,3	1 059,8	1 215,9
- eskont 2/	257,2	271,4	275,4	195,8	175,1	202,0	193,4	178,0	181,2	178,7	134,6	118,1
Využitie - reeskont (%)	66,0	49,9	26,8	13,7	9,8	10,6	10,1	16,9	32,1	48,1	70,7	81,1
Využitie - eskont (%)	34,3	36,2	36,7	26,1	23,3	26,9	25,8	23,7	24,2	23,8	17,9	15,7

Prehľad zmenkových obchodov NBS v roku 1995

(mil. Sk)

1/ 1.-4.1995 vyčlenený objem na reeskont bol 2 000 mil. Sk, od 5.1995 bol 1 500 mil. Sk

2/ Na export bol vyčlenený objem 750 mil. Sk

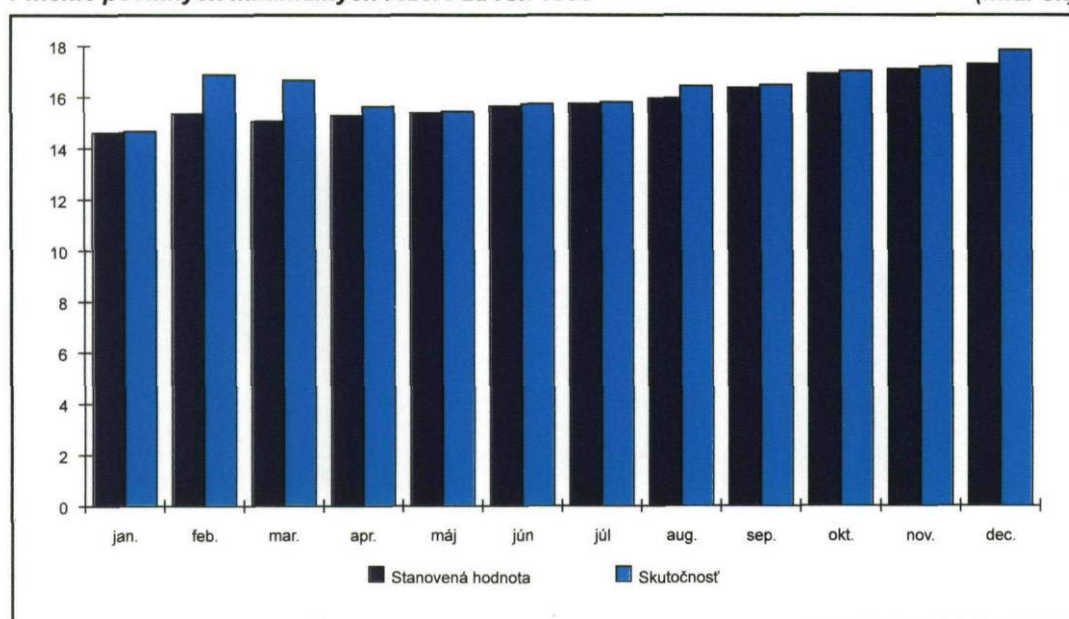
Potenciálne možné formy aukčného refinancovania a lombardného úveru NBS na nevyhnutné preklopenie krátkodobých likvidných problémov obchodných bánk nebolo potrebné v roku 1995 realizovať.

Emisné zdroje redistribučného charakteru poskytovala NBS aj v roku 1995 dvom obchodným bankám. Úver na trvalo obracajúce sa zásoby mal v roku 1995 nezmenený objem 16,7 mld. Sk. Úver na jadrovú elektrárňu Mochovce, znížený o splátku 280,0 mil. Sk, vykazoval k 31. decembru 1995 zostatok vo výške 4,7 mld. Sk. Zostatok zvýhodneného redistribučného úveru na bytovú výstavbu, z ktorého sa v priebehu roka 1995 splatila suma 400,0 mil. Sk, bol ku koncu roka 10,7 mld. Sk.

Pre vývoj úrovne povinných minimálnych rezerv (PMR) v bankovom sektore bol charakteristický dostatok likvidných prostriedkov a bezproblémové plnenie stanovenej úrovne PMR v jednotlivých mesiacoch roka z pohľadu bankového sektora, ako aj individuálnych obchodných bánk. Táto pozícia objasňovala skutočnosť nevyužívania zmenkových rámcov NBS a ostatných refinančných foriem NBS.

Plnenie povinných minimálnych rezerv za rok 1995**(mil. Sk)**

	Stanovená hodnota	Skutočnosť
január	14 612,4	14 665,3
február	15 354,0	16 883,5
marec	15 055,2	16 647,9
apríl	15 275,5	15 637,5
máj	15 376,1	15 438,7
jún	15 645,7	15 728,2
júl	15 744,2	15 807,3
august	15 949,1	16 430,7
september	16 366,1	16 480,7
október	16 906,5	17 017,9
november	17 075,2	17 179,4
december	17 276,4	17 825,5

Plnenie povinných minimálnych rezerv za rok 1995**(mld. Sk)****2.4. Nástroje menovej politiky****1. Úroková politika****a) od 1. januára 1995**

- diskontná sadzba = 12 %
- lombardná sadzba = 1 % nad poslednú dosiahnutú úrokovú sadzbu aukčného refinančného úveru
- sankčná sadzba pri núdzovom úvere = 3x diskontná sadzba = 36,0 %
- sankčná sadzba pri prekročení technického debetu hospodárenia štátneho rozpočtu = 18,0 %

b) od 17. marca 1995

- diskontná sadzba = 11 %
- lombardná sadzba = 13,1 %
- sankčná sadzba pri núdzovom úvere = 3x diskontná sadzba = 33,0 %.

c) od 6. októbra 1995

- diskontná sadzba = 9,75 %
- sankčná sadzba pri núdzovom úvere = 3x diskontná sadzba = 29,25 %.

2. Povinné minimálne rezervy

- pomer z primárnych vkladov pre výpočet povinných minimálnych rezerv - 3 % z terminovaných depozit, 9 % z neterminovaných depozit a od 1. apríla 1995 1 % z depozit stavebných sporiteľní.

3. Úverové limity

- priamy nástroj regulácie aktívneho portfólia obchodných bánk
- platili iba pre banky s objemom úverov nad 20,0 mld. Sk.

4. Systém refinancovania

- refinancovanie komerčných bánk sa uskutočňovalo nasledujúcimi spôsobmi
 - a) aukčný refinančný úver (mesačný) za aukčnú úrokovú sadzbu (nebol čerpaný)
 - b) redistribučný úver
 - klasický - úroková sadzba = 9,5 %
 - zvýhodnený - úroková sadzba = 7,5 %
 - c) lombardný úver - úver spojený so zálohou cenných papierov za lombardnú úrokovú sadzbu (nebol čerpaný)
 - d) zmenkové obchody - sadzba reeskontu zhodná s diskontnou sadzbou, v tomto druhu refinancovania je zahrnutý eskont zmeniek na podporu exportu a reeskont poľnohospodárskych zmeniek.

5. Štátne pokladničné poukážky

- operatívny nástroj financovania deficitu štátneho rozpočtu
- nástroj riadenia likvidity obchodných bánk prostredníctvom
 - a) sekundárnych nákupov a predajov
 - b) REPO obchodov (dohoda o spätnom odkúpení).

6. Pokladničné poukážky NBS

- operatívny nástroj centrálnej banky na riadenie likvidity komerčných bánk pri spôsobe obchodovania obdobnom ako so štátnymi pokladničnými poukážkami.

7. Kurzová a devízová politika

a) menový kôš Sk od 14. júla 1994

mena	USD	DEM
váha	40%	60%
kurz Sk	31,209	20,227

absolútna definícia menového koša
 $1 \text{ IDX} = 0,012817 \text{ USD} + 0,029663 \text{ DEM}$

b) vyhodnotenie menového koša Sk

- obrat devízových inkás a platieb za platobné tituly skupiny 1 až 6 v konvertibilných menách za obdobie január až november 1995 dosiahol 441,8 mld. Sk. Priemerný mesačný obrat predstavoval 40,2 mld. Sk. Oproti rovnakému obdobiu minulého roka to znamenalo nárast o 35,8 %. Menová štruktúra obratu devízových inkás a platieb bola v uvedenom období stabilná a zodpovedala štruktúre menového koša Sk. Na obrate sa rozhodujúcou mierou podieľali najvýznamnejšie svetové meny DEM (39,2 %) a USD (36,3 %). Podiel ostatných európskych mien, korelujúcich s vývojom kurzu DEM, predstavoval 22,5 %, čo spolu s podielom DEM znamenalo 61,7 % z celkového obratu.

Podiel neeurópskych mien a GBP bol podstatne nižší, len 2,0 %, čo spolu s podielom USD znamenalo 38,3 % obratu.

c) riadenie devízovej pozície obchodných bánk

- prístup na devízový fixing NBS v prípade pomeru DA/DP (devízové aktíva / devízové pasíva) s koeficientom nižším ako 1,05, tzn., že obchodná banka môže kedykoľvek dorovnať svoju devízovú pozíciu na koeficient 1,05 nákupom devízových prostriedkov na devízovom fixingu NBS.

d) fluktuácia kurzu

- kurz Sk oproti voľne vymeniteľným menám je na devízovom fixingu ovplyvňovaný prostredníctvom kurzu IDX/Sk, ktorý reprezentuje vplyv dopytu a ponuky zo strany obchodných bánk. Kurz IDX/Sk sa mohol pohybovať v rámci fluktuačného pásma $\pm 1,5$ %.

2.5. Menový kalendár

Január

- 1.1. vstúpil do platnosti Menový program NBS na rok 1995.
- 1.1. nadobudol účinnosť Zákon NR SR (č. 374/1994 Z.z.) o niektorých opatreniach na zabezpečenie hospodárenia Slovenskej republiky v roku 1995 (rozpočtové provizorium).

Február

- Asociačná dohoda medzi Európskou úniou a SR umožnila slovenským investorom od 1. februára zriaďovať a prevádzkovať podniky v členských krajinách EÚ.
- Banková rada NBS schválila Opatrenie NBS, ktorým sa ustanovujú podmienky na vykonávanie zmenárenskej činnosti fyzickými a právnickými osobami a Opatrenie NBS, ktorým sa ustanovujú podmienky na vykonávanie niektorých obchodov s devízovými hodnotami inými osobami, než bankami.
- Uvolnenie 3. tranže pôžičky Európskej investičnej banky.
- 1. emisia pokladničných poukázok NBS.

Marec

- 3.3. Banková rada NBS schválila Opatrenie NBS o Pravidlách hodnotenia pohľadávok a podsúvahových záväzkov bánk podľa rizík v nich obsiahnutých a pre tvorbu zdrojov na krytie týchto rizík.
- 17.3. zmena diskontnej sadzby z 12 % na 11 %.
- Ratingová spoločnosť Standard and Poor's zvýšila rating dlhodobých záväzkov NBS v cudzej mene na BB+ so stabilným výhľadom.

Apríl

- Do platnosti vstúpilo rozhodnutie Bankovej rady NBS o tvorbe povinných minimálnych rezerv pre stavebné sporiteľne vo výške 1 % z vkladov.

Máj

- Banková rada NBS rozhodla o 4 % revalvácii clearingového XCU s účinnosťou od 19.5. Nový kurz bol stanovený XCU/ECU = 1,01.
- 23.5. vymenoval prezident SR viceguvernéra NBS Ing. Jozefa Mudríka.
- Moody's Investors Service priradila SR, reprezentovanej NBS, rating devízovej zadlženosti na investičnom stupni Baa3.

Jún

- Banková rada NBS rozhodla o zvýšení limitu predaja devízových prostriedkov pre obyvateľstvo na rok 1995 na 30 000 Sk, resp. ekvivalent 1 000 USD, s účinnosťou od 1.7.1995.
- 27.6. bola v Cannes oficiálne odovzdaná prihláška SR do Európskej únie.

Júl

- Podpísanie dohody s Európskou investičnou bankou o poskytnutí druhej globálnej pôžičky vo výške 50 mil. ECU na financovanie malých a stredných podnikov vo vybraných oblastiach hospodárstva.
- Od 3.7. začal platiť oficiálny fixing úrokových sadzieb medzibankového peňažného trhu - BRIBOR.

September

- NBS rozhodla s účinnosťou od 5.9. o revalvácii clearingového XCU o 1 %, čím sa jeho hodnota dostala na úroveň ECU.
- 30.9. skončila platnosť Platobnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou.

Október

- Od 1.10. vstúpil do platnosti nový devízový zákon (č. 202/1995 Z.z.) liberalizujúci slovenskú korunu v rámci bežného účtu platobnej bilancie v súlade s článkom VIII Článkov dohody MMF. Súčasne nadobudli platnosť nižšie právne normy schválené Bankovou radou NBS, ktorými sa vykonáva nový devízový zákon.
- Banková rada NBS rozhodla o znížení diskontnej sadzby z 11 % na 9,75 % s platnosťou od 6.10.1995.
- NBS zaradila kurz českej koruny a zároveň ČNB zaradila kurz slovenskej koruny do svojho oficiálneho denného kurzového lístka.

November

- Vláda SR schválila návrh zákona o štátnom rozpočte (č. 304/1995 Z.z.) na rok 1996 s deficitom 27,0 mld. Sk, pri predpokladoch rastu HDP minimálne o 5 % a inflácie 6-8 %.

December

- Vláda SR schválila novelu Zákona o bankách, ktorá sa týkala o.i. hypotekárneho bankovníctva a posilnenia právomocí bankového dohľadu NBS.
- 21.12. schválila Banková rada NBS Menový program a menové nástroje na rok 1996.

3. ZAHRANIČNÉ EKONOMICKÉ VZŤAHY

Zahraničné aktivity Národnej banky Slovenska v roku 1995 kontinuálne nadväzovali na celkovú koncepciu zahraničnej politiky Slovenskej republiky a zároveň boli determinované dosiahnutím dlhodobých cieľov NBS, ako aj konkrétnymi úlohami menovej politiky na najbližšie obdobie.

Medzi priority zahraničných aktivít NBS patril rozvoj spolupráce s významnými medzinárodnými hospodárskymi zoskupeniami, akými sú Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD) a Európska únia (EÚ). Postupne sa plnili jednotlivé kroky integračného procesu Slovenskej republiky do Európskej únie a OECD za oblasť bankového sektora vzhľadom na prejavovaný záujem SR o riadne členstvo v týchto inštitúciách. Dňa 1. februára 1995 vstúpila do platnosti Asociačná dohoda medzi Európskou úniou a Slovenskou republikou.

Na dosiahnutie cieľov v oblasti zahraničných úverových a kapitálových vzťahov v roku 1995 sa ďalej rozvíjali aj medzinárodné aktivity NBS, ktoré zabezpečovali plnenie povinností vyplývajúcich z členstva SR vo významných medzinárodných finančných inštitúciách, akými sú Medzinárodný menový fond (MMF), Svetová banka (SB), Banka pre medzinárodné zúčtovanie (BIS), Európska investičná banka (EIB), Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD), Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu (MBHS) a Medzinárodná investičná banka (MIB).

Významnou súčasťou zahraničných aktivít NBS je aj rozvoj bilaterálnych vzťahov, ktorý sa v roku 1995 sústredil na spoluprácu s centrálnymi bankami susedných štátov a krajín Európskej únie.

3.1. Zahraničné úverové a kapitálové vzťahy

Medzinárodný menový fond

Na základe dohody s vládou Slovenskej republiky Rada výkonných riaditeľov MMF schválila v júli 1994 poskytnutie pôžičky stand by v celkovej výške 183,41 mil. USD. Z tejto pôžičky boli vyčerpané len dve tranže v 2. polroku 1994 v celkovej sume 46,78 mil. USD. Po rokovaníach s predstaviteľmi Medzinárodného menového fondu bolo v januári 1995 vypracované nové Memorandum vlády SR o hospodárskej politike a v súvislosti s tým vláda SR rozhodla, že ďalšie tranže pôžičky stand by sa v roku 1995 nebudú čerpať. Pozitívny vývoj makroekonomických ukazovateľov Slovenskej republiky počas celého roka 1995, predovšetkým rast devízových rezerv NBS, viedol k tomu, že vláda SR nepožiadala MMF o dočerpanie pôžičky stand by v roku 1995.

Podľa dohody s predstaviteľmi Medzinárodného menového fondu však Slovenská republika má v prípade potreby možnosť do polovice marca 1996 dočerpať zostávajúcu časť pôžičky stand by vo výške 136,63 mil. USD.

V rámci plnenia záväzkov Slovenskej republiky zabezpečovala Národná banka Slovenska splácanie istín pôžičiek Medzinárodnému menovému fondu podľa splátkového kalendára a platenie úrokov zo zostávajúcej sumy pôžičiek. V roku 1995 splatila istinu vo výške 200,87 mil. USD a úroky vo výške 32,21 mil. USD.

Dňa 1. septembra 1995 boli na zasadaní Rady výkonných riaditeľov MMF prerokované závery z konzultácií so Slovenskou republikou podľa článku IV Článkov dohody MMF, ktoré sa raz ročne uskutočňujú s každou členskou krajinou. Dosiahnuté ekonomické výsledky SR, ku ktorým prispela aj menová politika NBS, Medzinárodný menový fond hodnotil veľmi pozitívne.

Od 1. októbra 1995 Slovenská republika akceptovala článok VIII Článkov dohody MMF, čím sa zaviazala ku konvertibilite platieb a finančných transakcií na bežnom účte platobnej bilancie.

Svetová banka

Svetová banka poskytla Slovenskej republike poslednú pôžičku v roku 1994 - Economic Recovery Loan (ERL) v celkovej výške 80 mil. USD. V januári 1995 bola dočerpaná už len zvyšná časť tejto pôžičky vo výške 0,5 mil. USD. Celková suma pôžičky sa stala súčasťou devízových rezerv NBS a jej korunová protihodnota bola poukázaná na účet štátnych aktív.

V rámci plnenia záväzkov Slovenskej republiky zaplatila Národná banka Slovenska úroky z pôžičiek SB v celkovej výške 16,67 mil. USD. Istina pôžičiek zo Svetovej banky sa začne splácať až v roku 1997.

V priebehu roka 1995 pokračovali rokovania predstaviteľov vlády SR, NBS a príslušných ministerstiev so zástupcami Svetovej banky o poskytnutí pôžičky Enterprise and Financial Sector Adjustment Loan (EFSAL), ktorá by mala podporiť reštrukturalizáciu podnikového a bankového sektora.

EXIM Bank of Japan

Two Step Loan

V roku 1995 pokračovalo čerpanie pôžičky Two Step Loan, ktorá bola podpísaná v roku 1994 medzi EXIM Bank of Japan a Národnou bankou Slovenska v celkovom objeme 4 290 mil. JPY. Pôžička je určená na podporu rozvoja malých a stredných súkromných podnikov a joint ventures. Podpisom zmluvy a splnením podmienok uvoľnenia zdrojov vošla v marci 1994 prvá tranža pôžičky v objeme 2 145 mil. JPY do devízových rezerv NBS. Druhá tranža pôžičky bola uvoľnená 15. februára 1995 v objeme 1 072,5 mil. JPY. Tretia a posledná tranža pôžičky bola na účet NBS uvoľnená 16. mája 1995 vo výške 1 072,5 mil. JPY.

Dlžníkom voči japonskej strane je NBS, vybrané komerčné banky sú v úlohe sprostredkovateľov a dlžníkov voči NBS. EXIM Bank of Japan schválila postupne tieto sprostredkovateľské banky: Všeobecnú úverovú banku, Československú obchodnú banku, zahraničnú pobočku v SR, Slovenskú poľnohospodársku banku a Tatra banku.

NBS uvoľnila do 31. decembra 1995 pre sprostredkovateľské komerčné banky účelovo spolu 1 347,0 mil. Sk (čo v jenovom ekvivalente predstavuje čerpanie 99,41 % objemu pôžičky). V rámci čerpanej sumy bolo do 31. decembra 1995 pokrytých 172 projektov.

Economic Recovery Loan

Príprava pôžičky od EXIM Bank of Japan formou spoločného financovania pôžičky ERL od Svetovej banky začala na základe žiadosti Slovenskej republiky o finančnú pomoc od krajín EÚ/G-24 vo výške približne 300 mil. USD. Na stretnutí G-24 v júli 1994 sa japonská vláda zaviazala poskytnúť Slovenskej republike pôžičku prostredníctvom EXIM Bank of Japan.

Vláda SR uznesením č. 115 z 28. februára 1995 dala súhlas na uzatvorenie Dohody o pôžičke. Dohoda medzi EXIM Bank a MF SR bola podpísaná dňa 7. marca 1995. EXIM Bank of Japan poskytla pôžičku v jenochoch v ekvivalente 60 mil. USD.

Dňa 8. mája 1995 EXIM Bank of Japan uvoľnila celú sumu pôžičky na účet NBS. Pôžička vošla do devízových rezerv NBS s efektom podpory platobnej bilancie a korunová protihodnota bola pripísaná na účet MF SR.

Európska investičná banka (EIB)

Apex Global Loan

V roku 1995 pokračovalo čerpanie pôžičky Apex Global Loan podpísanej v roku 1993 medzi Národnou bankou Slovenska a Európskou investičnou bankou vo výške 28 mil. ECU. Pôžička je určená predovšetkým na financovanie projektov v oblasti ochrany životného prostredia, racionálneho využívania energetických zdrojov na Slovensku a v oblasti rozvoja cestovného ruchu. Z prostriedkov EIB je možné prefinancovať maximálne 50 % nákladov projektu.

Do realizácie pôžičky sú na základe výberu Európskou investičnou bankou zapojené dve komerčné banky - Všeobecná úverová banka a Tatra banka.

Do konca roka 1995 bolo predložených na financovanie a schválených celkovo 5 projektov, z toho štyri boli prefinancované úplne, jeden čiastočne. Celková suma schválená na financovanie je 22,05 mil. ECU, t. j. približne 80 % objemu pôžičky. Do 31. decembra 1995 prijala NBS na základe požiadaviek komerčných bánk 7 tranží pôžičky (v roku 1995 sa z nich realizovalo 5).

Na základe pozitívnej realizácie prvej pôžičky a vzhľadom na vysoký objem schválených prostriedkov ponúkla EIB Národnej banke Slovenska možnosť čerpania ďalšej pôžičky podobného typu. Zmluva o novej pôžičke Apex Global Loan II vo výške 50 mil. ECU sa podpísala 18. júla 1995 v Luxemburgu.

Pôžička AGL II poskytuje okrem vyššieho objemu prostriedkov väčšiu pružnosť v podmienkach a rozšírené možnosti čerpania.

Pôžičky AGL a AGL II prinášajú slovenským podnikateľským subjektom možnosť čerpania relatívne lacných dlhodobých úverových zdrojov, ktorých je na slovenskom bankovom trhu stále nedostatok.

Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD)

Upísaný kapitál SR v EBRD predstavuje 4 267 akcií s nominálnou hodnotou 10 000 ECU. V roku 1995 pokračovalo splácanie základného kapitálu, t. j. 12,8 mil. ECU piatimi ročnými splátkami po 2,56 mil. ECU, t. j. 2 987 779 USD.

Do konca roka 1995 EBRD realizovala v Slovenskej republike celkom 13 investičných projektov (z toho v roku 1995 - 6 projektov) v celkovej hodnote schváleného financovania 367,7 mil. ECU. Podpísali sa projekty v hodnote 321,7 mil. ECU. Priamo sa financovalo 9 operácií a 4 projekty boli realizované prostredníctvom investičných fondov, úverových liniek a tzv. multiprojektových prístupov. Do súkromného sektora smerovalo 84 % investícií, len 3 transakcie sa uskutočnili so štátnou zárukou.

Banka pre medzinárodné zúčtovanie (BIS)

V roku 1993 na základe žiadostí NBS a ČNB zrušila Banka pre medzinárodné zúčtovanie pôvodnú československú emisiu predstavujúcu 8 000 akcií a nahradila ju príslušnými emisiami - slovenskou a českou. Rozhodnutím Mimoriadneho valného zhromaždenia v roku 1993 pripadlo Národnej banke Slovenska 2 670 akcií, každá v nominálnej hodnote 2 500 zlatých frankov a členstvo v BIS. Majetková účasť na

upísanom kapitáli BIS predstavuje 0,56 %, avšak členské postavenie NBS v tejto najstaršej medzinárodnej finančnej inštitúcii založenej v roku 1930 svojím významom prevyšuje výšku podielu. Majetková účasť poskytuje NBS predovšetkým hlasovacie právo (zodpovedajúce váhe počtu akcií) a právo reprezentácie na výročnom valnom zhromaždení.

Národná banka Slovenska získala na základe svojho majetkového podielu z činností BIS v období fiškálneho roka 1994/95 (končiaceho 31. marca 1995) dividendy v sume 667 500 CHF. Korunová protihodnota vyplatených dividend predstavovala 16 921,8 tis. Sk.

Platobné vzťahy SR a ČR

Vzájomné zúčtovanie medzi SR a ČR pokračovalo i v roku 1995 podľa clearingového mechanizmu na základe Platobnej dohody medzi SR a ČR, ktorá bola v platnosti od 4. februára 1993. Na základe vypovedania českou stranou bolo clearingové zúčtovanie medzi SR a ČR ukončené k 1. októbru 1995. Obe centrálné banky sa následne dohodli na uverejňovaní vzájomných kurzov na dennom kurzovom lístku.

Po ukončení platnosti Platobnej dohody bolo nevyhnutné doriešiť vyrovnanie salda clearingových účtov vo výške hraničného úveru t.j. 130 mil. ECU, ktoré NBS dlžila česká strana.

Dňa 14. decembra 1995 bola podpísaná "Dohoda medzi vládou SR a vládou ČR o ďalšom postupe pri vysporiadaní salda clearingových účtov a vysporiadaní zostatku pohľadávok a záväzkov subjektov oboch republík po ukončení platnosti Platobnej zmluvy medzi SR a ČR zo 4. februára 1993". Dohoda určovala vyrovnanie 3/4 hraničného úveru dlžníčkou stranou vo voľne vymeniteľnej mene (ČR uskutočnila platbu 19. decembra 1995) a 1/4 dodávkami tovaru českého pôvodu. V nadväznosti na medzivládnu dohodu sa začali prípravy na "Dohode medzi NBS a ČSOB, a.s. o bankovo-technickom zabezpečení likvidácie záväzku Českej republiky voči Slovenskej republike vyplývajúceho z ukončenia vzájomného clearingového platobného styku" a na "Dohode o zabezpečení bankových operácií na účte č. 8010-026564903/0300 vedenom v ČSOB, a.s. Praha" medzi MF SR a NBS. Podľa uvedených technických dohôd bude 1/4 zostatku prekročenia clearingového zúčtovania vysporiadaná tovarovými dodávkami.

ČSOB

V roku 1995, podobne ako v predchádzajúcich rokoch sa ČSOB, a.s. značnou mierou podieľala na realizácii platieb zahraničného obchodu SR. Majetková účasť NBS v ČSOB bola 1 232 mil. Kč (1 441 mil. Sk). Išlo celkovo o 1 978 účastín, čo predstavuje podiel 24,13 % na základnom majetku ČSOB. Ďalších 847 účastín vlastnili iní slovenskí účastinári. Celkový podiel SR na základnom majetku ČSOB k 31. decembru 1995 bol 25,79 %.

V júli 1995 prijala Národná banka Slovenska od ČSOB dividendy za rok 1994 v celkovej sume 104 694 500 Kč. NBS bola v roku 1995 zastúpená v Dozornej rade ČSOB svojím zástupcom.

Medzinárodná investičná banka (MIB) a Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu (MBHS)

NBS zabezpečovala aktivity súvisiace s členstvom Slovenskej republiky v Medzinárodnej investičnej banke a Medzinárodnej banke pre hospodársku

spoluprácu a presadzovala opatrenia na zlepšenie zložitej finančnej situácie bánk vyplývajúcej z nesplácania úverov niektorými členskými štátmi.

Podiel Slovenskej republiky na základnom kapitáli MBHS je 6 %, splatený kapitál predstavuje 8,6 mil. ECU. Podiel SR na základnom kapitáli MIB je 4,83 %, splatený kapitál tvorí 10,4 mil. ECU. Slovenská republika dostala v roku 1995 za rok 1994 dividendy MIB vo výške 313 916,25 USD. MBHS v roku 1995 dividendy nerozdeľovala.

Na jesennom zasadnutí Bankovej rady MIB v Krakove sa dohodlo o vytvorení funkcie štvrtého podpredsedu Predstavenstva MIB s tým, že od 1. januára 1996 toto miesto obsadí zástupca SR. V MBHS bola počas roka 1995 Slovenská republika zastúpená členom Predstavenstva.

Sukcesné zmluvy o prevzatí záväzkov po bývalej ČSFR

AB Svensk Exportkredit (Švédsko)

Dňa 18. januára 1995 podpísala NBS sukcesnú zmluvu o pôžičke medzi vládou Slovenskej republiky a Švédskom, zastúpeným AB Svensk Exportkredit na základe úveru poskytnutého vláde ČSFR na podporu platobnej bilancie v roku 1991. Na Slovenskú republiku pripadla v rámci delenia bývalých federálnych záväzkov suma 8,3 mil. USD; NBS sa stala agentom dlžníka.

Európska únia

Národná banka Slovenska podpísala 13. apríla 1995 sukcesnú Dohodu o dlhovej službe a splatení medzi EHS a SR na základe úveru od Európskych spoločenstiev (zastúpených Európskou komisiou), poskytnutého vláde ČSFR na podporu platobnej bilancie v rokoch 1991 a 1992. Na Slovenskú republiku pripadla v rámci delenia bývalých federálnych záväzkov suma 125 mil. ECU; NBS sa stala agentom dlžníka.

Finnish Export Credit (Fínsko)

Dňa 2. novembra 1995 sa podpísala Dohoda medzi Finnish Export Credit Ltd ako veriteľom, Slovenskou republikou ako dlžníkom a Národnou bankou Slovenska ako agentom o sukcesii úverovej dohody po bývalej ČSFR, poskytnutej na podporu platobnej bilancie v rokoch 1991 a 1992. Na Slovenskú republiku pripadla v rámci delenia bývalých federálnych záväzkov suma 5 mil. USD.

3.2. Zahraničné vzťahy NBS v rámci integračného procesu SR

Európska únia

Európska dohoda o pridružení uzatvorená medzi ES a ich členskými štátmi a Slovenskou republikou (ED), ktorá vstúpila do platnosti 1. februára 1995, definovala a vytýčila kvalitatívne nový rámec vzťahov Slovenskej republiky k Európskej únii.

Realizácia Európskej dohody o pridružení v bankovej oblasti v zmysle terminovania ED, t.j. počas prechodného obdobia cca 10 rokov, tvorí podklad na vytvorenie právneho a ekonomického prostredia kompatibilného s prostredím Európskych spoločenstiev.

V priebehu roka 1995 bol v zmysle Európskej dohody o pridružení, či. 104, zriadený najvyšší spoločný orgán na jej vykonávanie - Asociačná rada. V zmysle či. 108 citovanej dohody bol zriadený Asociačný výbor, ktorého úlohou je napomáhať vykonávanie a realizáciu jednotlivých odporúčaní a opatrení Asociačnej rady. Vláda SR svojím uznesením č. 10 zo dňa 3. januára 1995 zriadila Radu vlády pre integráciu

SR do EÚ, ako poradný a koordinačný orgán vlády. NBS mala v Rade vlády pre integráciu svojho zástupcu.

Po vecnej stránke rámcuje vytváranie právneho prostredia SR, kompatibilného s právnym prostredím EÚ, materiál "Biela kniha - Príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu EÚ", ktorú po konzultáciách s jednotlivými asociovanými krajinami pripravila a schválila Európska komisia 3. až 10. mája 1995, a ktorá sa po prijatí summitom Európskej rady v Cannes v júni 1995 stala oficiálnym dokumentom - nástrojom pomoci asociovaným krajinám pri začleňovaní sa do vnútorného trhu EÚ.

Vo svojej prílohovej časti uvádza Biela kniha 23 oblastí právnej úpravy fungovania interného trhu EÚ. Národnej banky Slovenska sa priamo dotýkajú opatrenia v oblasti voľného pohybu kapitálu (kapitola 1) a v oblasti vnútorného trhu finančných služieb (kapitola 13). K jednotlivým kapitolám Bielej knihy boli vytvorené pracovné skupiny. NBS má svojich zástupcov v pracovných skupinách: Voľný pohyb kapitálu, Finančné služby, Ochrana osobných údajov, Účtovníctvo a Colná únia.

Pri realizácii a napíňaní jednotlivých bankových direktív obsiahnutých v Bielej knihe, ako aj jednotlivých článkov Európskej dohody o pridružení SR k EÚ, vytvorila EÚ program technickej pomoci - program PHARE. Cieľom technickej pomoci je podporiť rozvoj centrálnej banky s jej funkciami a v komerčnom bankovom sektore podporiť reštrukturalizáciu a privatizáciu bánk. Celkové zameranie technickej pomoci PHARE sleduje v konečnom dôsledku orientáciu na budúce členstvo SR v EÚ, preto jej ťažiskom do roku 1999 je zabezpečenie implementácie Európskej dohody o pridružení rozpracovanej v Bielej knihe.

Program PHARE

Programová riadiaca jednotka (PMU) PHARE pri Odbore zahraničných vzťahov NBS riadi a zabezpečuje realizáciu programov, ktoré majú za cieľ posilniť centrálnu banku a dosiahnuť dlhodobú stabilitu bankového sektora.

Finančné prostriedky z programu PHARE sa od roku 1995 poskytujú priamo PMU PHARE a majú charakter daru (grantu). PMU po schválení Európskou komisiu vedie prostriedky pridelené v rámci jednotlivých pracovných programov tzv. "Work programov - WP" na nostro účte NBS, ktorý je otvorený v Generale Bank Brussels v Belgicku. Pridelené prostriedky týmto vchádzajú do objemu devízových rezerv NBS.

Technická pomoc z prostriedkov fondu PHARE pre NBS a slovenské komerčné banky sa v roku 1995 čerpala súbežne z dvoch finančných memoránd, a to prevažne z finančného memoranda 1993 a zo zostatku prostriedkov GTAF 2, ktoré boli PMU pridelené pred rokom 1995 a platil pre ne osobitný režim.

V rámci pracovných programov WPI 9302 a WP II 9302 sa v roku 1995 na jednotlivé projekty použilo 1 444 461 ECU, čo predstavuje zhruba 73 % z celkového objemu prostriedkov. Zo zostatku programu GTAF 2, ktorý bol schválený pre SR ešte pred rokom 1993, sa dočerpalo 87 775 ECU na seminár pre FOREX dealerov, ktorý sa uskutočnil v Inštitúte bankového vzdelávania NBS.

V decembri 1995 bola v rámci Indikatívneho programu a prostredníctvom neho aj v rámci Country Operational Programme 1995 pre bankový sektor vyčlenená suma 1,8 mil. ECU. Tieto prostriedky môžu byť čerpané až do 31. júla 1998.

Jednoznačne najvýznamnejšou aktivitou roka 1995 bola realizácia projektu pre Investičnú a rozvojovú banku. Konzorcium AIB International Consultants z Írska spolu

s Gardside Miller Associates z Veľkej Británie a Grupo Espirito Santo z Portugalska pracovalo na projekte posilnenia stratégie a činnosti tejto banky s cieľom zabezpečiť jej vedúce postavenie medzi investičnými bankami pôsobiacimi v slovenskej ekonomike.

Stabilita slovenského bankového sektora je dlhodobou prioritou programu PHARE, a preto fond opakovane vyčleňuje prostriedky pre odbor bankového dohľadu NBS. Už tretí rok pôsobí v NBS ako dlhodobý poradca generálny inšpektor z Banque de France, ktorého činnosť je koordinovaná s požiadavkami Monetary and Exchange Affairs Department Medzinárodného menového fondu (IMF - MAE).

Napriek tomu, že reštrukturalizácia slovenského bankového sektora čaká na systémové rozhodnutia, program PHARE rezervoval značný objem prostriedkov na projekty technickej pomoci, ktoré budú bankám k dispozícii, akonáhle sa rozhodne o spôsobe ich reštrukturalizácie. V máji 1995 začal pôsobiť na odbore zahraničných vzťahov NBS poradca pre PMU PHARE, ktorý pripravoval a riadil projekty technickej pomoci pre slovenské komerčné banky a spracoval nábeh tzv. twinning programu pre Všeobecnú úverovú banku.

V oblasti systému bankového vzdelávania fond PHARE financoval v roku 1995 rozsiahly projekt prípravy zavedenia systému diaľkového štúdia bankovníctva. V zmysle výsledkov verejnej súťaže realizáciu uvedeného projektu bude zastrešovať Instituto de Formação Bancaria z Lisabonu, predstaviteľ portugalsko-francúzsko-rakúskeho konzorcia.

OECD

V súlade s prioritami zahraničných aktivít požiadala Slovenská republika o prijatie za riadneho člena OECD vo februári 1994. V novembri 1995 sa uskutočnila misia ekonomického odboru Sekretariátu OECD v SR, cieľom ktorej bolo prediskutovanie a získanie základných podkladových údajov pre materiál "Ekonomický prehľad o SR". Počas návštevy SR predstavitelia misie navštívili aj NBS, kde boli prerokované oblasti makroekonomických výsledkov SR, menovej politiky a devízového režimu NBS. Kľúčovou otázkou v procese začleňovania SR do OECD je pre NBS postoj k uplatňovaniu liberalizačných kódov OECD v oblasti pohybu kapitálu a bežných neviditeľných operácií. V nadväznosti na skutočnosť, že NBS vzniesla určité výhrady voči jednotlivým kapitolám Zákonníka liberalizácie pohybu kapitálu a Zákonníka liberalizácií bežných neviditeľných operácií, uskutočnili sa jednotlivé negociačné rokovania predstaviteľov OECD a NBS, kde predstavitelia NBS vysvetľovali filozofiu nového devízového zákona, princíp nediskriminácie a deregulácie bežného účtu platobnej bilancie. V súlade s požiadavkami OECD a EÚ realizovala NBS prípravné práce na novelizácii Zákona o bankách č. 21/1992 Zb., resp. 264/1992 Zb. a v zmysle požiadaviek OECD iniciovala odstránenie recipacity ako aj liberalizáciu devízového režimu.

NBS počas roka 1995 kontinuálne participovala na jednotlivých rokovaníach s najvyššími predstaviteľmi OECD a poskytla dostupné informácie za bankový sektor ako podklad pre uvedené dokumenty "Ekonomický prehľad o SR" a "Prehľad finančného a bankového sektora v SR". Pri rozhodovaní o postupe uvoľňovania devízového režimu a návrhu liberalizačného kalendára prihliadala NBS na koordinovaný prístup orgánov OECD a EÚ. Komunikácia medzi jednotlivými predstaviteľmi a orgánmi OECD a NBS bola v priebehu roka veľmi intenzívna vzhľadom na dôležitú pozíciu NBS a MF SR pri procese hodnotenia a ovplyvňovania liberalizácie finančných tokov Slovenskej republiky k jednotlivým krajinám OECD.

WTO

Slovenská republika sa 1. januára 1993 stala zmluvnou stranou Všeobecnej dohody o clách a obchode - GATT (General Agreement on Tariffs and Trade). Týmto prevzala po bývalej ČSFR všetky práva a záväzky voči zmluvným stranám GATT a pri vývozoch zo SR sa začali uplatňovať zmluvné clá na báze doložky najvyšších výhod všetkých zmluvných strán GATT.

Slovenská republika ako riadny člen GATT bola účastníkom Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní a jej Listinu colných koncesií verifikovali členské krajiny GATT, rovnako ako aj Listinu počiatočných záväzkov v obchode so službami, ktorá je kľúčovou súčasťou GATS (General Agreement on Trade in Services - Všeobecná dohoda o obchode so službami). Slovenská republika týmto získala všetky práva stať sa jedným zo zakladajúcich členov Svetovej obchodnej organizácie (WTO - World Trade Organization), ktorá začala svoju činnosť 1. januára 1995.

Zriadenie WTO a členstvo SR v nej znamená, že zahraničný obchod sa bude realizovať v súlade s dohodnutými pravidlami, ktoré dávajú záruky, že v rámci tejto organizácie sa bude uskutočňovať nediskriminačná a otvorená obchodná politika pod dohľadom členských krajín. Pravidlami tejto organizácie sa postupne budú obmedzovať také obchodno-politické nástroje, ktoré vytvárajú bariéry v zahraničnom obchode.

V roku 1995 pokračovali už v rámci činnosti WTO rokovania o liberalizácii obchodu vo finančných službách. Na zasadnutí Výboru pre finančné služby WTO a bilaterálnom rokovaní s USA sa v máji 1995 zúčastnila aj zástupkyňa NBS. Slovenská republika predložila v júli 1995 revidovanú Listinu koncesií v obchode so službami v oblasti finančných služieb v súlade s pripravovaným novým devízovým zákonom a novelou zákona o bankách.

V júni 1995 sa delegácia SR, ktorej členom bol aj viceguvernér NBS M. Jusko, zúčastnila na rokovaní o zdôvodnení predĺženia uplatňovania 10 %-nej dovoznej prirážky vo Výbore pre platobné bilancie WTO v Ženeve. Výbor súhlasil s uplatňovaním dovoznej prirážky, maximálne však do 30. júna 1996.

Sekretariát WTO zaradil Slovenskú republiku do programu krajín, ktoré v roku 1995 mali predložiť prehľady svojej obchodnej politiky na posúdenie všetkým členským krajinám. Boli vypracované dva prehľady obchodnej politiky SR. Prvý bol Prehľad obchodnej politiky SR, ktorý pripravili pracovníci Sekretariátu WTO z podkladov, ktoré získali počas svojej návštevy Slovenskej republiky v marci 1995. Súčasne vláda SR predložila Sekretariátu WTO aj druhý Prehľad obchodnej politiky SR, ktorý vypracovalo MH SR v spolupráci s inými rezortmi. Vo Výbore WTO pre prehľady obchodných politík boli v decembri 1995 prerokované obidva Prehľady obchodnej politiky Slovenskej republiky. Priebeh a výsledky tejto prezentácie, ktorej sa zúčastnili aj zástupcovia NBS, potvrdili, že SR vyšla z tohto rokovania s dobrou vizitkou do multilaterálneho obchodného prostredia, pokiaľ ide o uplatňované obchodné praktiky a legislatívu.

Prijaté úvery

Národná banka Slovenska mala k 31. decembru 1995 nasledujúcu štruktúru prijatých úverov:

Zdroj úveru	Druh úveru	Rok splatnosti úveru	Výška úveru		
			v cudzej mene		v Sk
			CM	suma (v tis.)	suma (v tis.)
EXIM Bank of Japan	Two Step Loan	2009	JPY	4 290 000	1 236 979
Európska investičná banka	Apex Global Loan	2008	USD	10514	310 880
			DEM	5 785	119 439
			CHF	10813	277 327
			FRF	16 600	100 164
Medzinárodný menový fond	Compensatory and Contingency Financing Facility (CCFF)	1997	SDR	36 247	1 593 197
	Stand by I	1999	SDR	110 446	4 854 555
	Systemic Transformation Facility (STF)	2004	SDR	128 700	5 656 880
	Stand by II	2004	SDR	32 150	1 413 121

Majetkové účastiny

Národná banka Slovenska mala k 31. decembru 1995 majetkovú účasť v týchto finančných inštitúciách:

	Počet účastín v kusoch	Účtovná hodnota			Podiel na kapitáli
		v cudzej mene		v Sk	
		CM	suma (v tis.)	suma (v tis.)	
Akcie a iné cenné papiere s premenlivým výnosom				24 816	
z toho:					
Banka pre medzinárodné zúčtovanie (BIS) Bazilej, Švajčiarsko	2 670	GF	6 675	24 784	0,56 %
Podiely v iných bankách a spoločnostiach				1 484 724	
z toho:					
československá obchodná banka, a. s. (ČSOB) Praha, Česká republika	1 978	CZK	1 231 700	1 364 724	24,13%

4. FINANČNÝ TRH

4.1. Vývoj na peňažnom trhu

V roku 1995 Ministerstvo financií SR vypísalo na vykrytie deficitu ŠR 33 aukcií. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to bolo o 27 menej. Všetky aukcie sa uskutočnili americkým spôsobom s vopred nezverejneným objemom.

Prehľad o emisiách ŠPP v roku 1995

Evidenčné číslo	Dátum emisie	Dátum splatnosti	Počet dní do splatnosti	Predané v ks	z toho NBS	Priemerný úrok v % p.a.
50202001	5. január	2. február	28	2 561	200	5,901
50902102	12. január	9. február	28	0	0	-
50604303	12. január	6. apríl	84	528	48	7,765
51602104	19. január	16. február	28	880	80	4,932
52302105	26. január	23. február	28	0	0	-
50203106	2. február	2. marec	28	0	0	-
50903107	9. február	9. marec	28	1 155	105	2,446
51603108	16. február	16. marec	28	2 200	200	2,691
51008609	16. február	10. august	175	880	0	6,450
52303110	23. február	23. marec	28	0	0	-
53003111	2. marec	30. marec	28	1 157	105	2,551
50604112	9. marec	6. apríl	28	610	0	2,213
51304113	16. marec	13. apríl	28	1 320	120	2,206
50712914	16. marec	7. december	266	2 850	0	7,639
52004115	23. marec	20. apríl	28	836	76	1,951
52704116	30. marec	27. apríl	28	0	0	-
50405117	6. apríl	4. máj	28	0	0	-
51105118	13. apríl	11. máj	28	0	0	-
51805119	20. apríl	18. máj	28	0	0	-
51307320	20. apríl	13. júl	84	0	0	-
52505121	27. apríl	25. máj	28	100	0	3,169
50806122	11. máj	8. jún	28	1 375	125	3,915
51506123	18. máj	15. jún	28	484	44	4,507
50911624	18. máj	9. november	175	2 970	0	5,989
52206125	25. máj	22. jún	28	2 045	180	4,081
51611126	19. október	16. november	28	1 999	200	3,900
53011127	9. november	30. november	21	2 499	200	6,018
51412128	16. november	14. december	28	2 500	250	6,875
52112129	30. november	21. december	21	2 000	200	6,835
52112130	7. december	21. december	14	5 000	500	6,845
52609931	14. december	26. sep. 96	287	4 000	0	7,579
50310932	21. december	3. október 96	287	7 830	0	7,354
51010933	28. december	10. október 96	287	3 000	0	7,462

MF SR realizovalo emisie štátnych pokladničných poukázok (ŠPP) v nasledovnej štruktúre so splatnosťou:

28 dní, resp. do 28 dní:	25
84 dní:	2
175 dní:	2
266 dní:	1
287 dní:	3

Spolu sa v roku 1995 emitovali ŠPP v sume 50,8 mld. Sk, čo bolo o 78,2 mld. Sk menej ako v roku 1994. Túto skutočnosť spôsobil vývoj ŠR, ktorý sa pohyboval v rozpätí od prebytku 2,9 mld. Sk až po schodok 10,2 mld. Sk. Priemerný predaný objem na 1 aukciu predstavoval asi 1,5 mld. Sk, t.j. o 0,7 mld. Sk menej ako v roku 1994. V 9 aukciách MF SR neakceptovalo ani jednu ponuku. V ostávajúcich 24 aukciách sa pohyboval akceptovaný objem v nominálnej hodnote od 0,1 mld. Sk až do 7,8 mld. Sk.

Najväčšími investormi do ŠPP v roku 1995 boli obchodné banky. Ich podiel na nákupe na primárnom trhu ŠPP tvoril 94 %. Oproti roku 1994 sa zvýšil počet zaregistrovaných priamych účastníkov v registri krátkodobých cenných papierov vedeného v NBS z 23 na 28. Nebankové subjekty sa podieľali na primárnom nákupe v hodnotenom období iba 1 %, čo spôsobilo relatívne nízke sadzby na primárnom trhu. Národná banka Slovenska nakupovala na primárnom trhu ŠPP s dobou splatnosti do 3 mesiacov, maximálne 10 % z akceptovaného objemu aukcie. Celkový podiel Národnej banky Slovenska na primárnom trhu ŠPP tvoril 5 %.

Sprievodným javom roku 1995 bol prebytok likvidity v bankovom sektore. Keďže na trhu absentovali štátne pokladničné poukážky, pristúpila NBS k emitovaniu vlastných pokladničných poukážok, ktoré slúžili na krátkodobé sťahovanie nadbytočnej likvidity z bankového sektora. Pravidelne začala NBS emitovať pokladničné poukážky od augusta. Spolu realizovala Národná banka Slovenska 18 emisií aukciou holandským spôsobom a 3 emisie do vlastného portfólia. Poukážky z týchto troch emisií slúžili NBS pri operáciách na voľnom trhu formou reverzných REPO obchodov.

Veľmi rôznorodá bola doba splatnosti jednotlivých emisií, pričom minimálna bola 5 dní a maximálna 30 dní. Kým do októbra sa emitovali výhradne pokladničné poukážky so splatnosťou do 14 dní, v novembri a decembri sa už pristúpilo k mesačným emisiám, s poukážkami ktorých sa obchodovalo aj na sekundárnom trhu.

V roku 1995 sa na primárnom trhu predali pokladničné poukážky NBS (PP NBS) spolu za 127,8 mld. Sk, z toho 97,8 mld. Sk aukčnou formou predaja a 30,0 mld. Sk do portfólia NBS. Minimálny objem predaja PP NBS na 1 aukciu predstavoval 1,0 mld. Sk, maximálny 16,367 mld. Sk. V každej emisii realizovanej do portfólia NBS sa predali poukážky v hodnote 10,0 mld. Sk.

Úrokové sadzby na primárnom trhu pokladničných poukážok NBS ovplyvnil fakt, že výnosové úroky z pokladničných poukážok Národnej banky Slovenska podliehajú 15 % dani z príjmov. Akceptované úrokové sadzby na primárnom trhu v jednotlivých aukciách mali vzostupnú tendenciu. Odvíjali sa predovšetkým od sadzieb na trhu krátkodobých medzibankových depozit.

Prehľad o emisiách PP NBS v roku 1995

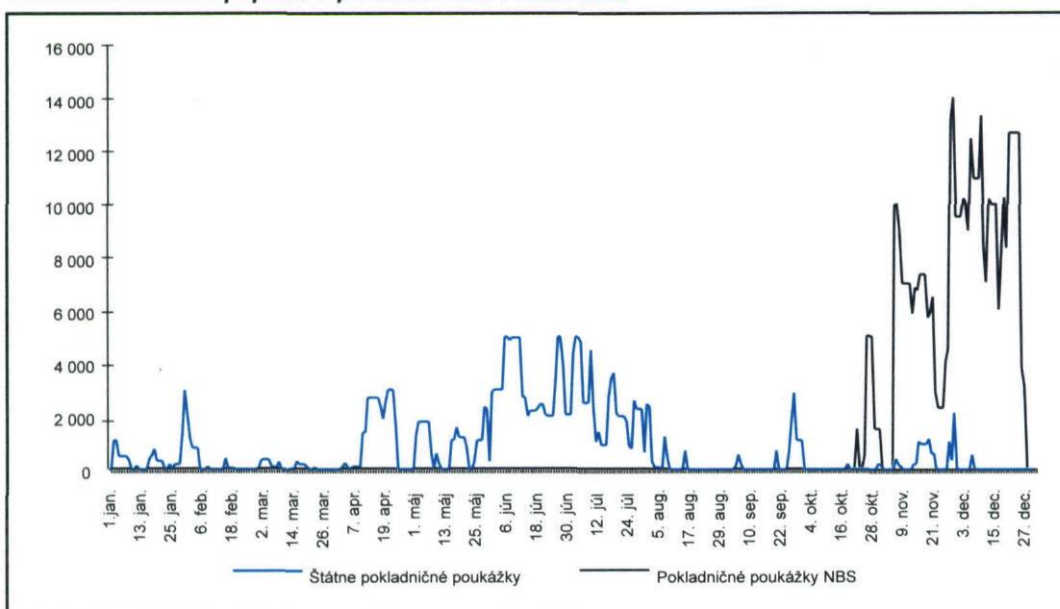
Evidenčné číslo	Deň emisie	Deň splatnosti	Počet dní do splatnosti	Predané v ks	Akceptovaný úrok v % p.a.
92402001	17. február	24. február	7	4 130	3,20
90505002	21. apríl	5. máj	14	1 050	3,97
91205003	5. máj	12. máj	7	2 600	4,29
91808004	11. august	18. august	7	2 650	5,50
93008005	16. august	30. august	14	4 000	5,30
93108006	23. august	31. august	8	1 900	5,50
90709007	31. august	7. september	7	5 997	5,30
91409008	7. september	14. september	7	6 650	5,30
92109009	14. september	21. september	7	1 350	5,30
92809010	21. september	28. september	7	11 810	5,30
91210011	2. október	12. október	10	2 040	5,30
91210012	5. október	12. október	7	4 400	5,30
91910013	12. október	19. október	7	10 259	5,30
90211014	19. október	2. november	14	16 367	4,25
92311015	2. november	23. november	21	7 540	5,50
90512016	7. november	5. december	28	10 000	X
92112017	23. november	21. december	28	4 084	7,20
92912018	29. november	29. december	30	10 000	X
92912019	5. december	29. december	24	10 000	X
91801020	21. december	18. január 96	28	4 860	7,40
90301021	29. december	3. január 96	5	6 150	7,20

Okrem emisie vlastných pokladničných poukážok využívala NBS na ovplyvňovanie likvidity a usmerňovanie úrokových sadzieb na trhu medzibankových depozit nasledovné operácie na voľnom trhu:

- obchody s krátkodobými cennými papiermi (štátnymi pokladničnými poukážkami a pokladničnými poukážkami NBS) so spätným odkupom, t.j. refinančné a reverzné REPO obchody,
- priamy predaj a nákup ŠPP a PP NBS (t.j. nákupy a predaje do doby splatnosti).

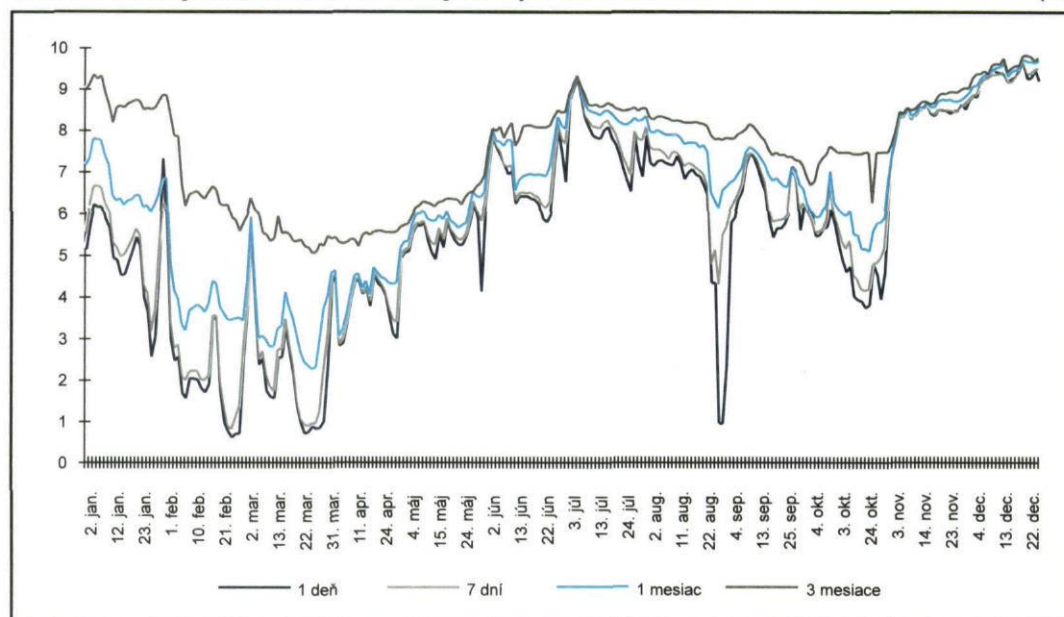
V roku 1995 Národná banka Slovenska na sekundárnom trhu krátkodobých cenných papierov (KCP) uskutočnila obchody v objeme takmer 586 mld. Sk, pričom saldo obchodov v prospech nákupu predstavovalo sumu asi 29,0 mld. Sk. V porovnaní s rokom 1994 to bolo približne o 551 mld. Sk viac, čo spôsobilo rozšírenie okruhu investorov do KCP, zvýšenie záujmu o obchodovanie s krátkodobými cennými papiermi, no najmä usmerňovanie likvidity bankového sektora Národnou bankou Slovenska cez operácie na voľnom trhu. NBS kladla dôraz na sekundárne obchody formou REPO obchodov s maximálnou dobou splatnosti do 7 dní. V roku 1995 predstavovalo priemerné denné portfolio NBS 1,4 mld. Sk krátkodobých cenných papierov.

Krátkodobé cenné papiere v portfóliu NBS v roku 1995

Národná banka Slovenska zostavovala denne fixing úrokových sadzieb na trhu medzibankových depozit na základe kotácií ôsmich referenčných bánk. Situácia na medzibankovom trhu si vyžadovala v dôsledku väčšej transparentnosti úrokových sadzieb vytvorenie štandardizovanej úrokovej sadzby. Preto sa v júli z iniciatívy NBS uviedol do praxe BRIBOR (BRatislava InterBank Offered Rate) ako oficiálna medzibanková úroková sadzba pre 1-mesačné a 3-mesačné depozitá a v októbri aj pre 2-mesačné depozitá. BRIBOR predstavuje pre NBS informáciu o situácii na peňažnom trhu, z ktorej vychádza pri intervencii prostredníctvom operácií na voľnom trhu. Pre komerčné banky BRIBOR znamenal sprehľadnenie úrokových sadzieb na medzibankovom trhu depozit.

V priebehu roka mali sadzby na trhu medzibankových depozit značne rozkolísaný vývoj. Koncom roka sa začali sadzby na peňažnom bankovom trhu stabilizovať predovšetkým v dôsledku výrazných intervencií NBS. Toto obdobie znamenalo súčasne kvalitatívny zlom v ovplyvňovaní peňažného trhu, pretože sa dosiahli pozitívne reálne úrokové sadzby aj z krátkodobých depozit na medzibankovom trhu.

Národná banka Slovenska prostredníctvom operácií na voľnom trhu formou REPO obchodov, priamych obchodov a emisií vlastných pokladničných poukázok usmerňovala likviditu bankového sektoru, ako aj vývoj úrokových sadzieb na trhu medzibankových depozit.

4.2. Vývoj na kapitálovom trhu

V súlade so zákonom č. 184/1994 Z.z. o vydaní štátnych dlhopisov Slovenskej republiky a zákonom č. 141/1995 Z.z. o vydaní štátnych dlhopisov na krytie schodku štátneho rozpočtu za rok 1994 sa v roku 1995 vydalo desať emisií štátnych dlhopisov - č. 010 až č. 019 v celkovej sume 38 166 mil. Sk. Emisie sa na primárnom trhu predávali formou aukcie americkým spôsobom pri nelimitovanej sume emisie.

Emisie štátnych dlhopisov v roku 1995

Číslo emisie	Dátum emisie	Splatnosť v rokoch	Menovitá hodnota v Sk	Výnos v %	Vyplácanie výnosov	Dopyt v tis. Sk		Výnos do splatnosti v %		
						celkový	akceptovaný	min.	priem.	max.
010	28.2.1995	4	10 000	11,00	polročne	4 630 000	2 310 000	10,84	11,26	11,49
011	16.5.1995	5	10 000	10,90	polročne	7 230 000	6 040 000	10,00	10,97	11,10
012	15.6.1995	3	20 000	10,50	polročne	7 460 000	620 000	10,50	10,50	10,50
013	27.6.1995	2	10 000	10,00	polročne	5 560 000	4 460 000	9,99	10,17	10,28
014	18.7.1995	2	10 000	9,50	polročne	3 000 000	1 670 000	9,50	10,16	10,20
015	31.8.1995	3	10 000	9,50	polročne	6 430 000	4 860 000	9,50	10,13	10,25
016	14.9.1995	4	20 000	10,00	polročne	5 760 000	4 260 000	10,00	10,18	10,20
017	28.9.1995	5	20 000	9,80	polročne	8 620 000	6 640 000	9,80	10,00	10,08
018	12.10.1995	3	50 000	9,00	polročne	6 060 000	4 000 000	8,89	9,59	10,12
019	23.10.1995	4	50 000	9,50	polročne	7 340 000	3 305 500	9,40	9,48	9,50
Spolu						62 090 000	38 165 500			

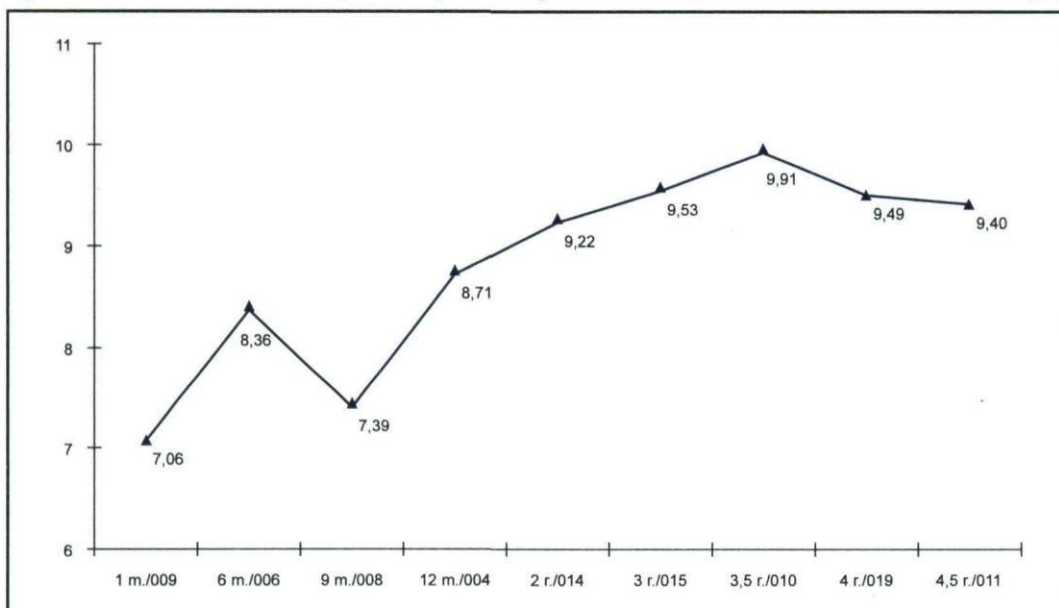
Jednotlivých emisií uskutočnených v roku 1995 sa zúčastnilo 21 obchodných bánk, ktoré nakúpili štátne dlhopisy v účtovnej hodnote 37 387 mil. Sk. Nebankové subjekty nakúpili štátne dlhopisy v sume 500 mil. Sk, čo predstavuje 1,3 % z celkovej predanej sumy.

Objem vydaných emisií štátnych dlhopisov č. 001 až č. 019 k ultimu roka 1995 dosiahol 55 096 mil. Sk a suma existujúcich emisií štátnych dlhopisov 54 096 mil. Sk. Rozdiel predstavuje splatenie emisie č. 007 v sume 1 000 mil. Sk, uskutočnené vo februári.

Za pozitívum všetkých emisií v roku 1995 možno považovať nasledovné:

- emisiami sa v roku 1995 podarilo splatiť priamy úver poskytnutý Národnou bankou Slovenska štátu na krytie schodku štátneho rozpočtu za rok 1993, ktorý predstavoval 15 100 mil. Sk,
- v plnom rozsahu 22 854 mil. Sk sa pokryl schodok štátneho rozpočtu za rok 1994,
- z portfólia obchodných bánk sa stiahla prebytočná likvidita v celkovom objeme 37 387 mil. Sk,
- na primárnom trhu sa doplnila a znížila výnosová krivka emisií štátnych dlhopisov predávaných trhovým spôsobom, čím sa vytvoril základný predpoklad pre orientáciu potencionálnych emitentov pevne úročených cenných papierov,
- pri aukciách postupne dochádzalo k znižovaniu rozptylu výnosu z celkového dopytu, rozptyl výnosu poklesol zo 7,77 % pri emisii č.011 na 1,88 % pri emisii č. 019,
- emisiami sa v sledovanom období zvýšila celková suma vydaných štátnych dlhopisov zo 16 930 mil. Sk na 54 096 mil. Sk, čo v porovnaní so stavom k 31. decembru 1994 predstavovalo nárast o 219,5 %.

Výnosová krivka emisií štátnych dlhopisov na primárnom a sekundárnom trhu k 31.12.95 (%)

V roku 1995 postupne narastala suma vydaných emisií neštátnych verejne obchodovateľných dlhopisov (dlhopisy právnických osôb a komunálne obligácie), pričom podstatný nárast nastal najmä v druhom polroku. Spolu sa vydali dlhopisy v objeme 10 940 mil. Sk, čo oproti roku 1994 predstavovalo nárast o 726,3 %.

Pozitívom emisií neštátnych dlhopisov bolo okrem nárastu celkovej sumy a počtu emisií aj to, že pretrvával trend postupného predlžovania doby splatnosti a zároveň znižovania výnosov, na čo malo vplyv nielen znižovanie inflácie, ale aj emisie štátnych dlhopisov. V prípade abstrahovania od sumy a splatnosti jednotlivých emisií, poklesol priemerný výnos z 19,03 % v roku 1994 na 14,75 % v roku 1995.

Vkladové listy a depozitné certifikáty obchodných bánk sa v roku 1995 emitovali v celkovej sume 4 710 mil. Sk, čo je nárast 119,1 % oproti roku 1994 (emitenti: ČSOB, VÚB, Slovenská sporiteľňa, Poľnobanka, IRB, Poštová banka, Prvá komunálna banka a Istrobanka).

V priebehu roka 1995 sa na Burze cenných papierov v Bratislave (BCPB) začalo obchodovať s jedenástimi emisiami štátnych dlhopisov (č. 009 až č. 019). Vzhľadom na to, že vo februári sa v súvislosti s jej splatnosťou ukončilo obchodovanie s emisiou

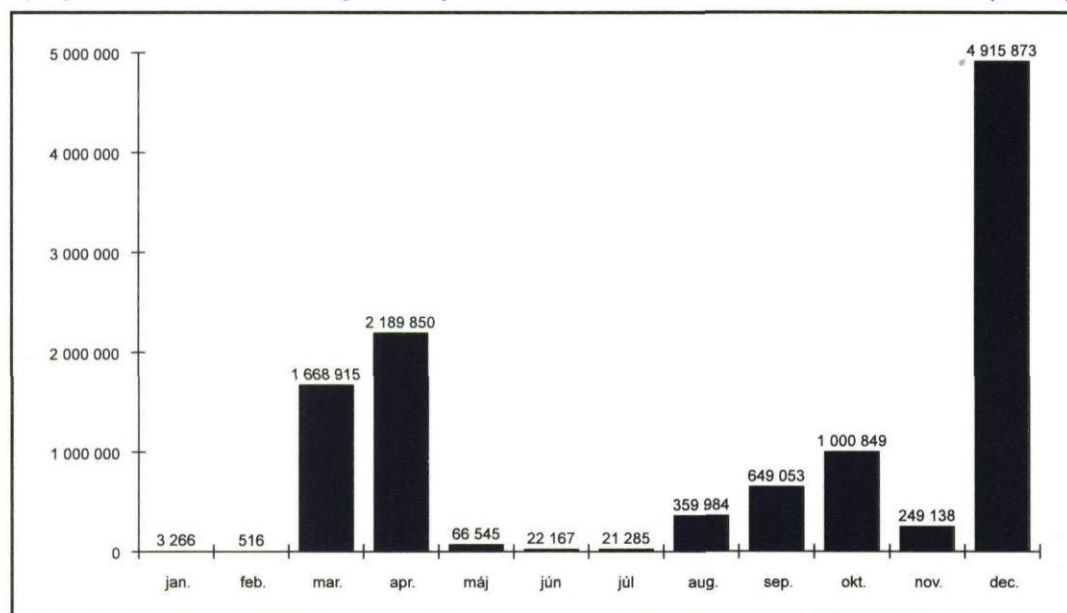
č. 007, k 31. decembru 1995 sa obchodovalo na tomto trhu s 15 emisiami štátnych dlhopisov v celkovej sume 49 296 mil. Sk.

Obchodovanie s dlhopismi na BCPB ovplyvnili vysoká likvidita bankových subjektov, klesajúce úrokové sadzby na medzibankovom trhu a emisie štátnych dlhopisov na primárnom trhu.

V januári a februári 1995 pokračovala tendencia z predchádzajúceho obdobia a na trhu absentovali ponuky na predaj. Hlavným dôvodom bol pokles úrokových sadzieb pevne úročených cenných papierov, a tým aj nezáujem vlastníkov predávať svoje aktíva, ktoré dosahovali vyšší výnos oproti potencionálne možným investíciám. Obchodovanie vo februári ovplyvnila aj emisia štátnych dlhopisov č. 010 s dobou splatnosti 4 roky, ktorá mala potvrdiť smerovanie úrokových sadzieb pevne úročených cenných papierov so strednou dobou splatnosti.

Vývoj obchodovania so štátnymi dlhopismi na BCPB

(tis. Sk)

V marci a apríli sa dosiahli najvyššie sumy obchodov na BCPB od začatia obchodovania so štátnymi dlhopismi. Hlavným dôvodom bola vysoká likvidita bankových subjektov, emitentom neakceptovaný dopyt z emisie č. 010 v sume 2 320 mil. Sk a všeobecne vysoký dopyt po dlhopisoch aj od nebankových subjektov. V nasledujúcich troch mesiacoch nastal prudký pokles v obchodovaní z dôvodu orientácie investorov na primárny trh so štátnymi dlhopismi. Od augusta do októbra sa mesačné sumy obchodov so štátnymi dlhopismi výrazne zvyšovali. Hlavným dôvodom tohto zvýšenia bola novela zákona o cenných papieroch, na základe ktorej je možné obchodovať s cennými papiermi len na verejnom trhu. Posledné dva mesiace v roku poznamenal prudký pokles, ktorý bol spôsobený obdobnými dôvodmi ako v prvých mesiacoch roka. Výnimkou boli štyri decembrové priame obchody s emisiou č. 011 v celkovej sume 4 884 mil. Sk, ktoré možno považovať len za vylepšenie trhového ohodnotenia portfólia vlastníkov tejto emisie.

Z hľadiska pôsobenia NBS na trhu dlhopisov BCPB sa dôležitým medzníkom stal 31. október 1995, keď NBS po prvýkrát v histórii vstúpila do obchodovania na BCPB. Celková suma obchodov dosiahla k ultimu roka 2 303 mil. Sk. Tieto obchody sa uskutočnili v súlade so zákonom Národnej rady SR č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska z dôvodu potreby refinancovania obchodných bánk.

Pozitívnym momentom obchodovania so štátnymi dlhopismi bola skutočnosť, že dochádzalo k postupnému vyrovnávaniu výnosovej krivky z emisií štátnych dlhopisov

na sekundárnom trhu. Ďalším pozitívom bola skutočnosť, že štátne dlhopisy si naďalej udržiavali rozhodujúci podiel v obchodovaní na BCPB. V roku 1995 predstavovali obchody so ŠD podiel 92,4 % na obchodovaní s kótovanými dlhopismi (v roku 1994 to bolo 75,0 %). Na celkovej sume obchodov s dlhopismi sa štátne dlhopisy podieľali 72,7 % (71,5 % v roku 1994) a na celkovej sume obchodov BCPB 27,8 % (9,7 % v roku 1994).

V štruktúre vlastníkov štátnych dlhopisov sa oproti 31. decembru 1994 zvýšil podiel vlastníctva obchodných bánk z 89,0 % na 95,6 % hlavne z dôvodu ich vysokého podielu nákupov na primárnom trhu. Úmerne k tomuto nárastu poklesol podiel právnických subjektov a podiel zahraničných subjektov klesol z 1,2 % na nulu. Podiel individuálnych investorov sa zmenil len nepatrne.

Štruktúra vlastníkov emisií štátnych dlhopisov k 31. 12. 1995

(tis. Sk)

Číslo emisie	Obchodné banky	Právnické subjekty	Individuálni investori	Zahraniční investori	NBS	Spolu
001	4 200 000	0	0	0	0	4 200 000
002	600 000	0	0	0	0	600 000
004	876 505	1 067 770	5 725	0	0	1 950 000
005	71 270	735	3 995	0	0	76 000
006	987 270	118 470	18 260	0	0	1 124 000
008	4 239 440	217 500	3 060	0	0	4 460 000
009	3 448 000	52 000	20 000	0	0	3 520 000
010	2 122 030	147 970	40 000	0	0	2 310 000
011	5 933 800	104 200	2 000	0	0	6 040 000
012	270 000	350 000	0	0	0	620 000
013	4 440 000	20 000	0	0	0	4 460 000
014	1 660 310	9 690	0	0	0	1 670 000
015	4 822 550	37 450	0	0	0	4 860 000
016	4 260 000	0	0	0	0	4 260 000
017	6 540 840	99 160	0	0	0	6 640 000
018	3 932 000	68 000	0	0	0	4 000 000
019	3 304 500	1 000	0	0	0	3 305 500
spolu	51 708 515	2 293 945	93 040	0	0	54 095 500
v %	95,59 %	4,24 %	0,17 %	0,00 %	0,00 %	100,00 %

4.3. Vývoj na devízovom trhu

Objem obchodov na devízovom fixingu NBS v roku 1995 dosiahol 4 553,7 mil. USD, čo predstavovalo oproti roku 1994 nárast o 111,2 %. Z hľadiska menovej štruktúry obchodov uskutočnených na devízovom fixingu objem obchodov v USD predstavoval 45,3 % a objem obchodov v DEM 54,7 % celkového objemu. Počet obchodov na devízovom fixingu vzrástol na 2 321, čím viac ako dvakrát prevýšil hodnotu z predchádzajúceho roka (979 obchodov). Znamenalo to v priemere 10 transakcií denne s priemerným objemom 2,0 mil. USD na jeden obchod.

Objem obchodov na devízovom fixingu NBS v roku 1995

	USD			DEM			Spolu		
	Obrat		Počet obchodov	Obrat		Počet obchodov	Obrat	Počet obchodov	Priemer. obchod
	(mil. USD)	(%)		(mil. USD)	(%)		(mil. USD)		(mil. USD)
január	124,1	49,6	67	125,9	50,4	77	250,0	144	1,7
február	147,6	48,8	68	155,0	51,2	76	302,6	144	2,1
marec	135,7	36,4	80	236,9	63,6	102	372,6	182	2,0
apríl	152,8	47,4	79	169,7	52,6	86	322,5	165	2,0
máj	139,2	41,2	89	198,5	58,8	112	337,7	201	1,7
jún	186,9	55,2	98	151,9	44,8	121	338,8	219	1,5
júl	127,7	44,0	90	162,6	56,0	114	290,3	204	1,4
august	225,2	47,3	107	251,2	52,7	121	476,4	228	2,1
september	154,3	45,0	80	188,9	55,0	110	343,2	190	1,8
október	191,9	48,3	96	205,7	51,7	117	397,6	213	1,9
november	246,1	52,5	109	223,0	47,5	124	469,1	233	2,0
december	230,8	40,3	88	341,3	59,7	110	572,1	198	2,9
rok 1995	2 062,3	45,3	1 051	2 491,4	54,7	1 270	4 553,7	2 321	2,0

V roku 1995 NBS nakúpila na devízovom fixingu devízové prostriedky od komerčných bánk v celkovej sume 959,3 mil. USD. Oproti predchádzajúcemu roku to bol nárast o 16 %. Kým v predchádzajúcom roku bol pomer USD a DEM nakúpených na devízovom fixingu vo veľmi dobrej zhode so zastúpením týchto mien v menovom koši, v roku 1995 bola skutočnosť odlišná. Z celkového objemu nakúpeného na devízovom fixingu bolo zastúpenie USD a DEM nasledovné:

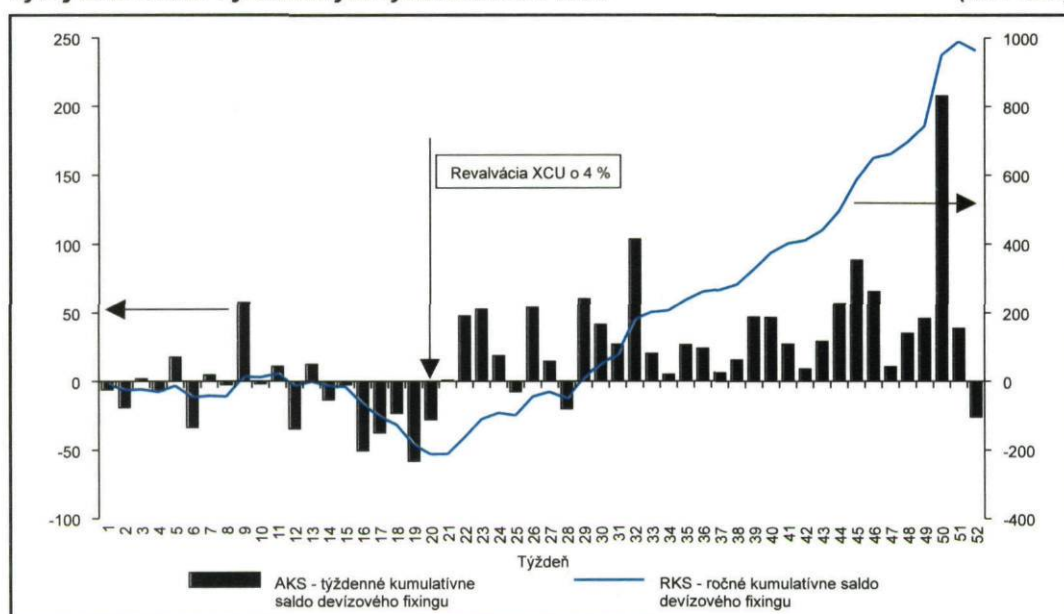
- 123,7 mil. USD (12,8%),
- 1 203,1 mil. DEM (87,2%).

Počas prvých mesiacov roka 1995 bolo saldo na devízovom fixingu záporné.

K zvratu vo vývoji devízového fixingu, ktorý ovplyvnili špekulatívne obchody využívajúce kurzový odchýlku v rámci clearingového zúčtovania medzi SR a ČR, došlo v druhej polovici mája po revalvácii clearingového XCU z hodnoty 1,05 na 1,01. Dovtedy bolo saldo na devízovom fixingu negatívne a od tohto dátumu (19.5.1995) sa negatívne saldo začalo postupne znižovať, až sa dostalo do pozitívnych hodnôt.

Vývoj AKS a RKS v jednotlivých týždňoch roku 1995

(mil. USD)

Ďalšou významnou skutočnosťou bol prudký nárast pozitívneho salda v novembri a decembri, keď k nárastu devízových rezerv výrazne prispel syndikovaný úver pre Vodohospodársku výstavbu a následný predaj takto získaných devízových prostriedkov NBS ako aj emisia bondov mesta Bratislava na japonskom kapitálovom trhu.

Objem obchodov slovenských bánk v roku 1995 nedosiahol ani polovicu objemu obchodov na devízovom fixingu, ale v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástol o 106,6 % na hodnotu 2 215,3 mil. USD. Počet obchodov, ktoré banky uskutočnili v priebehu roka bol 2 807 a bol porovnateľný s počtom obchodov na devízovom fixingu NBS. Najobchodovanejšou menou bola DEM (50,1 %), ďalej nasledoval USD (35,1 %) a zvyšok tvorili ostatné európske meny (14,7 %). V priemere sa uskutočnilo 12 transakcií denne s priemerom 0,8 mil. USD na jeden obchod.